

Logicalia parua illu

minati Doctoris Raymundi Lullii.

Edidit P. Anonymus Raymūdi et Pasq. Monachi Cisterciensis

De Maria

ous in dyalectica.

in eo libro: quē de expugnatione terre san-
civit: viginti artes speciales: præter alios
numeros: et quādā generali sibi ciuinit?
uxisse se ac potius reliquisse commemorat.
er illas speciales artes logica noua numeratur: quā
roaza: vir litteris & virtute conspicuus: Valentiaē
e: vnde logicus suæ artis principia traxerit: ostens-
ntum: habet naturalis philosophiæ: metaphysiçæ plus
ma nouicis in logica difficilis illa videbatur: hanc Ray-
mundus secundum antiquos exhibuit. Vt quēadmodum in omni
digna Christiano viro doctrina: ita in logicali facultate tum suffi-
cientia: tum necessaria largiretur. Huius opusculi grata breuitas:
logicorum nostræ tempestatis grauem prolixitatem non imita-
tur. Quorum labyrinthos casus & argutiolas diuū Augustinum:
Boetium: Aristotelem: cæterosq; illius antiquæ maiestatis autho-
res docuisse non legimus: sed ne quidem scire voluisse credendum
est. Parua est hæc logica: non tamen parua introductio. Exigua ni-
mum fortasse illis videbitur: qui affectant terminos: quibus non
est terminus: vel eas logicas corpulentissimas: quæ totam miser-
icordis ætatem exigentes semel in vacatione memoriam fugiunt.
Nemo autem sinistrorsum interpretetur: inie logicæ studium: eiusq;
dignissimos laude sectatores carpere. Abvsum potius: superfluita-
tem & charissimi temporis iacturam doleo. Hac igitur introductio-
ne habita: si maiora eiusdem artis robora desyderas: nouam logi-
cam (quæ sic appellatur) doctoris huius & Iacobi Frabri Stapulen-
sis scripta passim vtilissima perspicias. Verum noli: obtestor: vel
quantacunq; logica sola contentus senescere: Quippe: quum ea
ipsa modus sciendi & merum instrumentum sit: quantum ad altio-
res musas est necessaria: tantum per sese ieiuna nimis & infructuo-
sa probata est. Tu autem o homo dei logicalia pro necessitate con-
secutus: ad philosophiam & theologiam: quibus humana vita pera-
ficatur: accelera. Vale amice in domino iesu Christo.

Dialectice intro

ductiones Illustrati doctoris et
martyris Raymundi Lulli.

Grana et illustratione diuina pullulat arbor
scientie logicalis. Cuius fructus est verus et
suum cognoscere et vni ab altero discernere.

Logica

est ars et scientia cum
qua verus et suus ratio
cognoscuntur et vni ab altero
discernuntur vel eligendo
et suum dimittendo

Cuius principia specifica sunt tria: scilicet
terminus: propositio et argumentatio.

De radicibus arboris.

Terminus est dictio significatiua ex qua
propositio constituitur. Est autem terminus in propositio
subiecti: predicati vel pars eorum: copula vel signum.
Primo terminus diuiditur in terminum categoricum
et syncategorematicum.

Categoricum est ille qui significatiue
et proprie superius potest esse subiectum vel predicatum
vel pars eorum in propositio: ut bonitas est magna:
bonitas petri est in magnitudine ipsius.
Terminus categoricus diuiditur
in communem et singularem.

Comunis est ille qui ex vnicuique sui impositione est
aptus de pluribus predicari. ut bonitas de
bonitate dei: angeli. Homo de raymundo
nicolao et ceteris. Communis diuiditur in vniu-
ersum: equiuocum et denominatiuum.

Uniuersum est ille qui predicatur de pluribus
sub vno nomine et eadem ratione definitionis: ut
bonitas: magnitudo: substantia: corpus de
suis inferioribus.

Equiuocum est ille qui predicatur de multis sub
vno nomine et diuersa ratione definitionis:
ut canis taurus aries et ceteris.

Denominatiuum seu connotatiuum est ille qui signum
subiecti connotando aliquam qualitatem ipsi in-
herentem ut bonus magnus causa pater rex.

Singula sunt ipso modo
sunt termini signum.
petrus. Tam terminus
diuiditur in abstractum

Abstractus terminus
proprietatem non vult in se
sibilitas. petreitas.

Concretus est qui signum subiecti
petrus. risibile. ignis. Terminus categoricus
in propositio modo est subiectum: modo predicatum.
Ideoque dicendum est quod sit subiectum: quid predicatum.

Subiectum est terminus ante copulam verbalis
positus de quo dicitur affirmatiue vel negatiue
terminus post copulam positus et rectus a parte
post secundum grammatice.

Predicatum est terminus post copulam pos-
tus dicitur de termino ante copulam scilicet affirma-
tiue vel negatiue. ut homo est substantia. ly homo est subiectum
et ly substantia est predicatum ly est: est copula. Unde
copula sic diffinitur.

Copula est persona propria scilicet vel tertia
singularis vel pluralis explicita vel impli-
cita huiusmodi ubi sunt es sui. Explicita ut boni-
tas est magna. Implicita ut bonitas boni-
ficat magnitudinem. Ita bonificat. tantum
valet quantum est bonificans.

Syncategorematicus terminus est ille
qui significatiue et proprie superius non potest esse pars
principalis in propositio. Terminus syncatego-
reumaticus diuiditur in velle signum. particulare
signum et partes orationis indeclinabiles.

Uniuersale signum est. ut omnis. nullus. quilibet.
nemo et ceteris. vult distribuenda. id est. facientia stare
copulatiue suum terminum communem sequen-
tem pro omnibus suis significatis.

Particulare signum est ut quidam. alter. ali-
quis aliquis alicubi et ceteris. particulariter distri-
buentia. id est. facientia stare diffinitiuem terminum suum
communem sequentem pro suis significatis.

Partes indeclinabiles sunt ut. bene. et. pro-
heu. Terminus categoricus alia
diuisione diuiditur in generalissimum: subal-
ternum: specialissimum et indiuidualem.

Generalissimum est qui non habet vliorē: ut ens:
homo et transcendens. Vel generalissimum est qui
in sua arbore predicamentali obtinet supre-
mum gradum predicationis. Sicut iste terminus

A ij

de termi-
no

Cathe

Syncat

omnis/multus

quidam/alter

Cathe

...sue arbor
arbor ipsa dicitur
...ate: quantitate: re=
habitu: situ: tempore et
medicamenta. An
identitatis: ut dicemus.
...vel genus subalternum di
...specierum inferiorum vel di
...subalterna respectu superiorum vel
...oris. Et corpus respectu animalis et hominis
genus est. Sed respectu substantie est species. et sic dicitur et cetera.
Specialissimum dicitur terminus speciei specialissi
me quod immediate predicatur de suis individuis: ut
homo dicitur petro: paulo et cetera. animal dicitur hoc et illo et cetera.
Individualis est terminus quod a divisione et
a suo generali plus distare non potest. Sic sunt
nomina propria et propria demonstrativa et alii
termini per ipsa individuati seu singularizati.

De intentionibus et impositionibus.

Intentio est similitudo in anima alicuius vel
aliqui naturalis representativa. Est autem du
plex: prima et secunda. **P**rima est similitudo parti
cularis vel singularis in anima communi termino
primae impositionis. Et per eam res singula
ris est primo obabilis a posteriori procedendo.
Secunda est similitudo in anima communi termino
secunde impositionis vel primae in communi sumpta.
An similitudines seu conceptus generales sunt secunde i
tentiones et particulares seu singulares sunt primae.
Admodum rex realium in quibus generalis et species sunt per
secundam intentionem et sua particularia per primam.
Impositio est institutio termini vocalis vel
scripti: quod terminus est ad placitum significativum
alicuius vel aliorum. Est duplex impositio: prima et secunda.
Prima est illa quod terminus est ad placitum
significativum alicuius vel aliorum non ea ratione
qua ipsum significativum vel signata sit vel sint ulter
ius significativum vel signativa ad placitum. Et
ens: substantia: quantitas: qualitas: homo et similes termini di
cuntur primae impositionis in voce vel in scripto.
Secunda impositio est illa quod terminus est ad pla
citum significativum alicuius vel aliorum ea ratione quod
ulterius est vel sunt terminus vel termini ad placi
tum significativum vel signativum aliorum a se: ut sunt
isti termini: verbum: compositum: predicabile: genus: species:
diversa: proprium: accidentis: individuum: officium: nomen:
proprium nomen: verbum: participium: prepositio: con
iunctio: adverbium: interiectio. et similes di

cuntur terminus secundae impositionis.

De predicabilibus.

Predicabile est ens compositum seu verbum dicitur plu
ribus dicibile. Et iste terminus predicabile est terminus secunde intentionis et est predica
bilis de genere: specie et cetera. predicabilis dicitur de
terminis generalibus primae intentionis quod etiam predi
catur de suis inferioribus sed genus de suis
generalibus: species de specialibus: diversa de diversis
significativis: proprietas de proprietate significativis
tibus: accidentis de accidentalibus terminis. Quod ipsos
significativos reos signata in generali: importata in speciali
per ipsos terminos primae impositionis simpliciter
supponetes. **P**redicabilia sunt quinque scilicet
genus: species: diversa: proprietas et accidentis.
Genus est verbum quod de pluribus differetibus
specie predicatur. Et est naturale: logicale: generalissimum:
vel subalternum. ut substantia: animal et cetera.
Species est verbum generis sub quibus quod de pluribus
differetibus numero predicatur. Est autem species
naturalis: logicalis: specialissima: vel subalterna.
Diversa est id ratione cuius res sunt differetes:
clare et inconfuse. ut per incorporeum substantia
spiritualis differt a corporeali et converso.
Proprietas est id ratione cuius quodlibet ens
consistit in suo proprio numero siue esse.
ut risibilitas: latrabilitas: paternitas et cetera.
Accidentis est ens quod per se existere non potest
naturaliter. Et est separabile: ut rubor: sanitas:
scientia: virtus et cetera. Vel inseparabile: ut ca
lor ab igne: quantitas ab ipso quanto.

De predicamentis.

Predicamentum est generale ordinamentum in
quo omne quod est: secundum suum modum et gra
dum est invenibile. Et iste terminus predicamentum
predicatur de decem sequentibus. scilicet de substantia: quantitate.
Substantia est ens per se existens. Habet in se formam
materiam et coniunctionem vel aliqua quibus for
ma: materia et coniunctio assimilantur que
sunt eius essentialia. Substantia est duplex. scilicet prima. ut
sunt individua et secunda. ut sunt genera et species.
Corpus est substantia ex punctis: locis et figuris plena
Corpus animatum est substantia infor
mata potentia sensitiva aut vegetativa.
Animal est substantia vivens et sentiens.
Homo est substantia in qua anima rationalis et corpus ad invicem
coniunguntur. Et homo est illa creatura quod cum pluribus
creaturis participat: quod aliam aliam creatura.

prima intentio
et similitudo

impositio

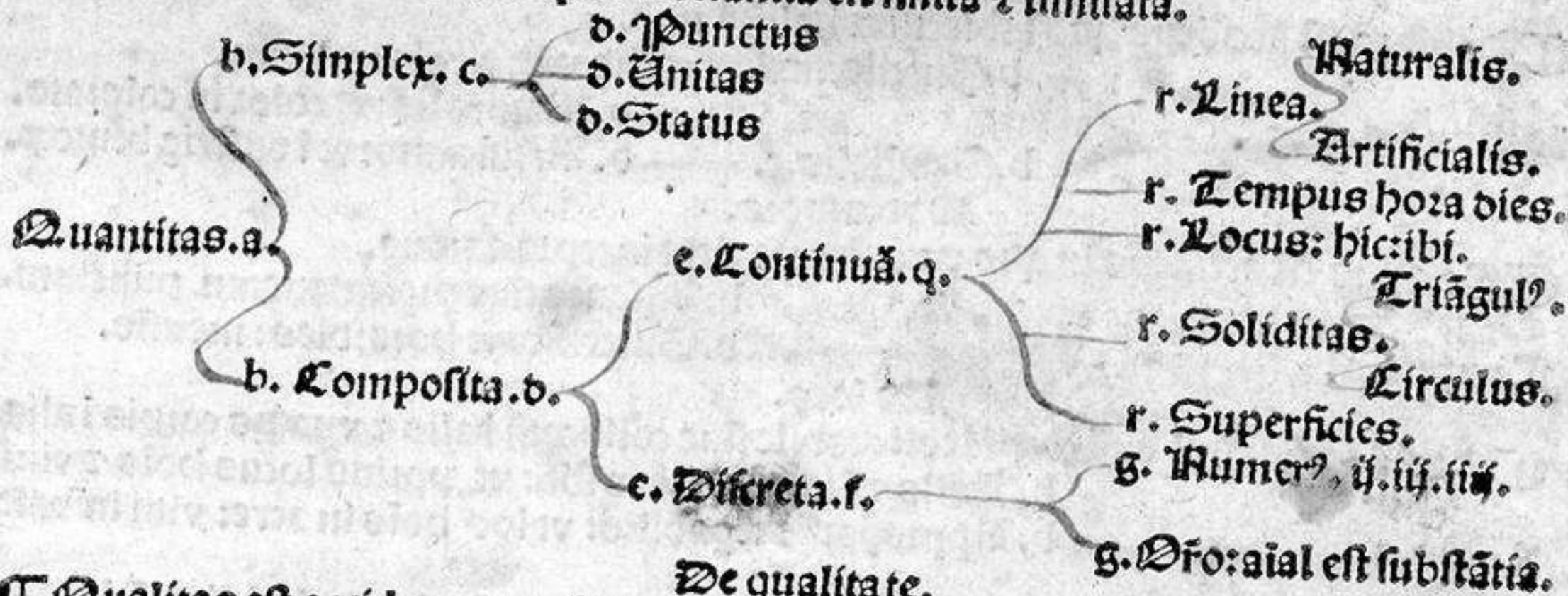
predicabilis

genus
species

Sequitur predicamentum substantię.

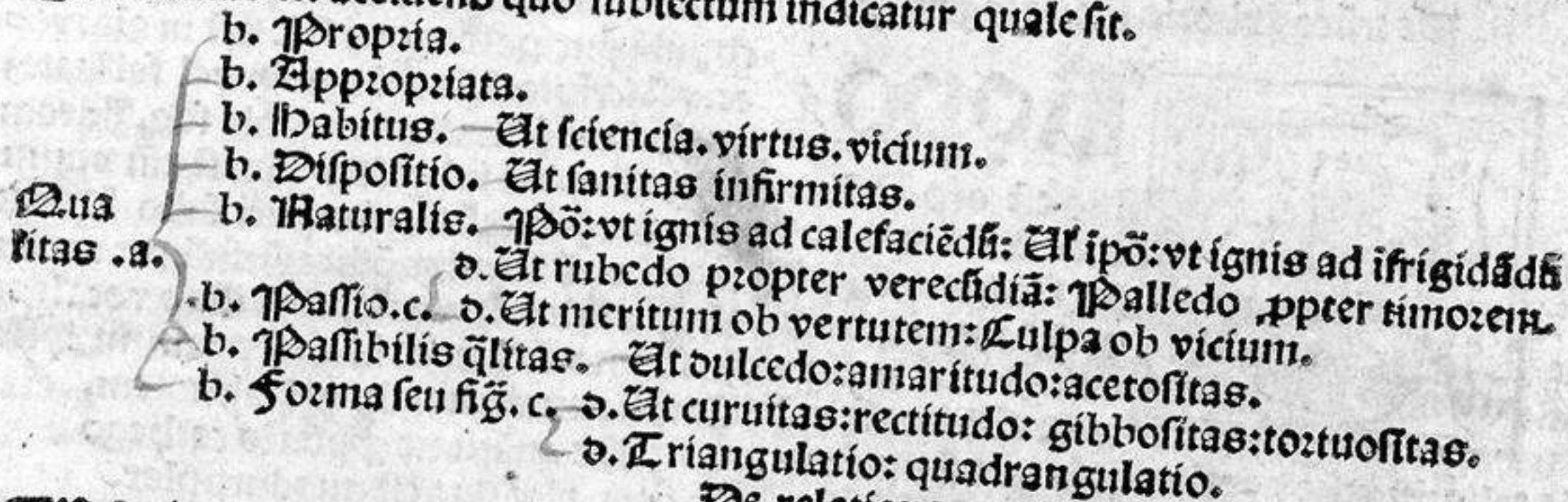
Incorporea Substantia Corporea
 Inanimatum Corpus Animatum
 non sentiens Animal
 Irracionale Homo
 Rationale Plato.

Quantitas est accidens quo substantia est finita & limitata.

De qualitate.

Qualitas est accidens quo subiectum indicatur quale sit.

De relatione.

Relatio est accidēs p̄ qd aliqd est respectiū & qd pluralitatē necessariā indicat.

Relatio. a.

- b. Equi paratę. At fratris & fratris: fratris & sororis: socij & socij.
- b. Suppositionis. At p̄fis ad filiū: dñi ad seruū: creatoris ad creaturā.
- b. Suppōnis. At filij ad p̄fem: serui ad dñm: creature ad creatorē.
- b. Dualis. At fratris & fratris: magistri & discipuli.
- b. Ternalis. c.
 - d. At bōificatiui: bilis & are: Magnificatiui: bilis & are.
 - d. Ignificatiui: bilis & are.

De actione & passione.

Actio est accidens cum quo agens accidentaliter agit in passo accidentali.

Actio & passio. a.

- b. Inaiati. c.
 - d. In inaiatū: vt ignis i alia eta: solis in ignē: iouis i aerē.
 - d. In aiatum: vt ignis in hominē: solis in plantas & aialia.
- b. Aiati. q.
 - r. In animatū: vt hominis ad hominē: hominis in bruta.
 - r. In inaiatū: vt fabri i clauū: herbę i elemēta q̄ i se p̄uertit.

Passio est accidens cū quo patiens patit̄ sub accidentali agente. Et dicitur relatiuo modo ad actionem & tot ac eadem species habet: sicut actio. vt diximus.

De situ.

Situs est accidens quo quædam entia in alijs situantur.

- Situs.a. **b. Intellectualis: vt volūtas i mēoria z eō memoria i intellectu z eō.**
b. Sensualis: vt ignis in aere: cordis in medio corporis.
b. Alterq; vt ziq; in corpore z econtra: z vtriusq; in homine z ecōtra.
b. Intrinsec^o z naturalis: vt ptis in cōpartem: partū in toto z ecōtra.
b. Extrinsecus z non naturalis: vt domus in vico.

De habitu.

Habitus est accidens quo subiectum habituatur.

- Habitus.a. **b. Intellectualis: vt scientia: virtus: viciū.**
b. Sensualis.c. d. Naturalis: vt color in colorato.
d. Artificialis: vt i dustrig brutoz.

De tempore.

Tempus est accidens in quo entia creata sunt incepta z noua.

- Tempus.a. **b. Instans siue presentaneum punctum.**
b. Successio: vt hora: dies: mensis.

De loco.

Locus est accidens p qd vni corp^o collocabile siue collocatū i alio z vna ps corporis i alia.

- Locus.a. **b. Mālis z i inseparabilis a sbo: vt ppius locus hoīs z vini.**
b. Appropat^o z sepabilis: vt loc^o hoīs in aere: vini in vase.

De trūco arboris sciētie logicalis.

Propositiō

stio est oīo cōstitu-
ta ex teris veritatē
vel falsitatis sigati-
ua. Habet in se ter-
minos siue dictio-
nes. Est in aia mē-

**talis: in voce vocalis: in scripto scripta: in
syllogismo maior vel minor vel cōclusio:
in cōleqntia accūs vel pns. Habet ptes su-
as mentales in aia: vocales in voce: scri-
ptas i scriptura: i syllogismo syllogisticas.**

Primum ppo diuidit^r in veram z falsam

**Vera est illa cuius sub^o z p̄dicatū omī
mode z simplr se hnt: vti ipsa denotat. At
hec. aliq; bonitas nō est eternitas: Na est.
q; creata bonitas nō est eternitas. Mā ex
quo creata est: incepta z noua est.**

**Falsa est illa cuius subm z p̄dicatū nō
omīmode z simplr se hnt: vti ipsa deno-
tat. At hec. hō est aial irrōnale. falsa est:
q; in quātū dicit irrōnale nō se habent sub-
iectū z p̄dicatū: vti ipsa denotat. Itē ppo
est duplex scilicet categorica z ypotetica.**

Categorica est oīo vna pfectā rōnem

demōstrans. Habet in se subm p̄dicatū z
copulā pncipales ptes sui. Est in aia: vo-
ce: vel scripto signis vritatem vel falsitatem
vni^o solius p̄dicatū de vno solo sbo. Ideoq;
dē de simplici inherētia. Inest em vnum
simplex p̄dicatū suo simplici subo. Habet
in aia vni^o simplex p̄dicatū: subm z copu-
lā mentales: in voce habet illas vocales:
in scripto scriptas. Habet etiam in ipsis
simplicem veritatem vel falsitatem.

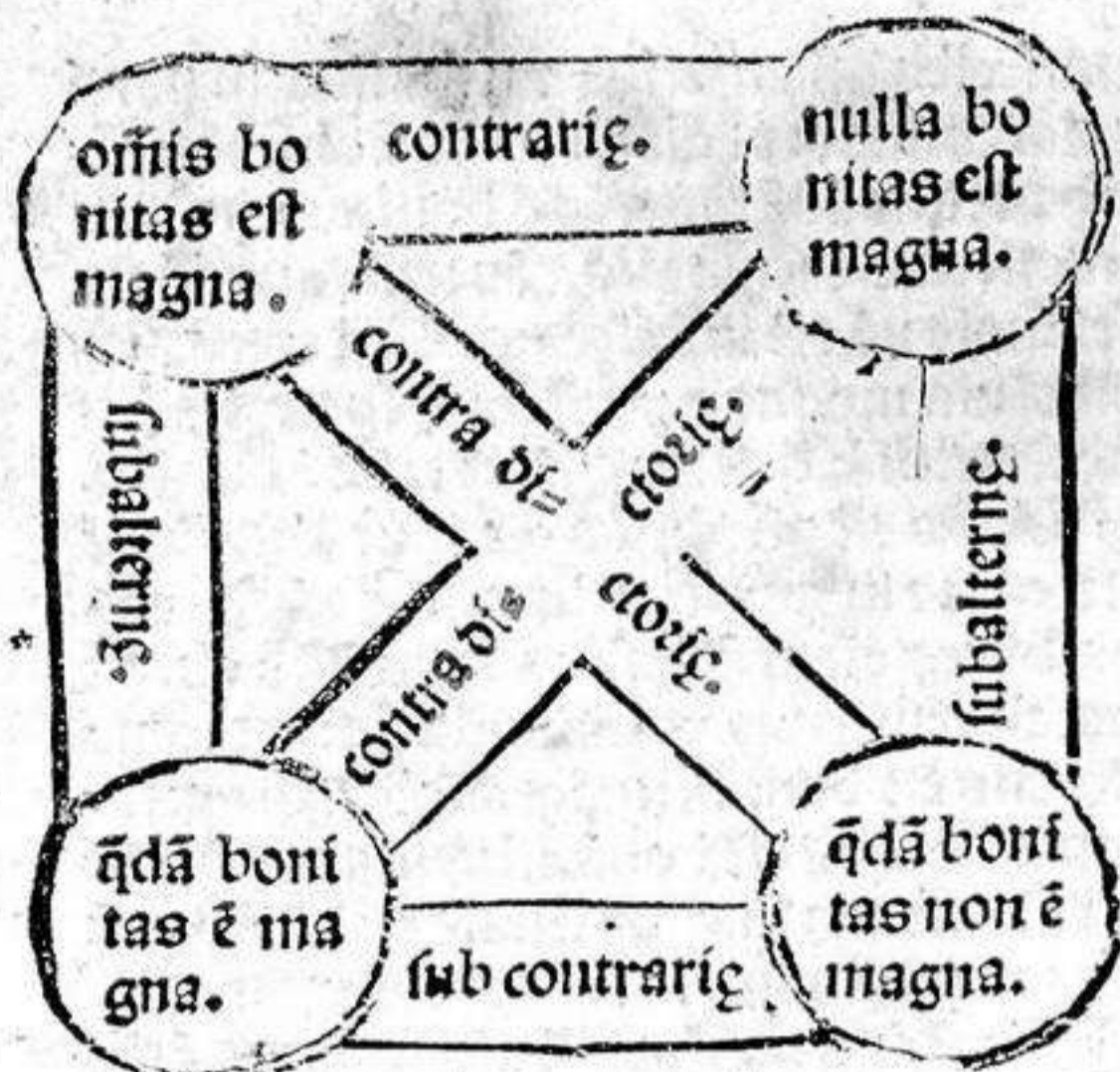
**De quātitate pponis cathego-
ricę que est quaduruplex.**

Universalis categorica est illa cui^o
subz est terius cōis iunctus signo vli.
vt omnis maioritas est minor: nulla ma-
ioritas est magnitudo.

Particularis est illa cui^o sōz est terius
cōis addit^o signo p̄ticulari. At qdā bōitas
est eternitas: qdā magnitudo si ē eterna.

Indefinita est illa cui^o subz est terius
cōis nullo tñ signo vli vel p̄ticulari ad-
iunctus. vt virtus est vera: hō est animal.

Singularis est illa cuius subm est ter-
minus singularis vel discretus: aut certe
cōis: singularizatus tñ per p̄nomē demō-
stratiū primitiuū. vt deus est bonitas
magnitudo eternitas. Sortes est differēs:
ista bonitas est sensualis: tu homo es ho

C Istę duo ppōnes oppositę quas leges inter se et pntias habeant. i. quomō si vna est vera: altera sit vera vel falsa: inferius diceb in cap. de locis. Hic tñ aduertendū est qd duę ppōnes pnt esse mutuo dīctōrie duobus modis scilicet contradictōrie de modo vel contradictōrie de lege.

C Contradictōrie de mō sunt quādo se habent vt paulo ante dictum est scz quando participant in subiecto et predicato et opponuntur in quantitate et qualitate.

C Contradictōrie de lege sūt duę ppōnes q licet nō pnticipent in subo et pdicato et lez nō sibi inuicem repugnēt tā in qntitate q qualitate: seruāt tñ inter se leges dīctōria rū q est hęc q si vna dīctōria est vera: altera est falsa et ecōuerso et nunq ambę sūt vę neq ambę falsę. Et hęc mō dīctōnis multę ppōes opponūt varijs mōis.

C Alius est qñ affirmatio et negatio sūt eiusdem de eodē: scdm idem: sūr et in eodē tempore: vt petrus mouet et nō mouetur.

C Alius est qñ cōtraria vel disparata affirmātur de eodem: scz idem: sūr et siml: vt bonitas est magna et parua vel est ens et nichil. Sortes est homo et asinus.

C Alius est qñ duorū penitus p̄riorū sit affirmatio vel negatio: vt infinitū bonū ē: infinitū malū est. Sūma virtus est: sumum vicium est. Immensa veritas est: imensa falsitas est et c. Sūma bonitas non est: summa malitia nō est. Sūma virtus

nō est: sumum vicium nō est. Bonus nō est: malū nō est. Clarū nō est: pfusum nō est.

De equipollentijs.

Logicus facit triplicem equipollentiā in ppōnib⁹ oppositis supdictis.

C Prima est qñ signo vli negatio postponitur: qz tūc propō i qua signo vli postponitur negatio: equiualeat sue p̄dīctōrie. vt omnis bonitas nō est magna equiualeat huic nulla bonitas est magna. et ecōuerso: nulla bonitas nō est magna. equipollet huic: omnis bonitas est magna.

C Secūda est qñ signo vli vel particulari preponit negatio: tūc ipsa ppō equiualeat sue p̄dīctōrie. Et nō omnis bonitas est magna: equiualeat isti: aliq bonitas nō est magna. Et non aliqua bonitas est magna: equiualeat huic. nulla bonitas est magna.

C Tertia equipollētia est quō ipsi signo vel particulari vel vli p̄ponitur et postponitur negatio. Tūc em equiualeat sue subalterne. Et nō omnis bonitas nō est minor: equipollet huic. qdaz bonitas est minor. Et nonnulla bonitas nō est intellectualis: equiualeat isti. aliq bonitas nō est intellectualis et ecōuerso. An habes vsum. Hęc contradic: post cōtra: pre postq subalter.

De propositione ypotetica.

Propositio ypotetica est oīo in qua duę cathēgoricę vel plures per aliquā cōiunctionēz indeclinabilē vnītur ad inuicem. Sex modi sunt ypoteticę ppōis. scz copulatiua: disiunctiua: p̄ditionalis: causalis: temporalis: localis et rōnalis. Quāq omnes possunt reduci ad tres p̄mos mōs.

C Copulatiua est ypotetica cui⁹ cathēgoricę p̄iungūtur per p̄iunctiōez copulatiuā quales sūt istę: et: ac: atq. Et si est: vna ipa copulatiua propositio: oportet omnes eius cathēgoricas esse veras: aliter si vna ex illis est falsa: tota ypotetica est falsa.

C Disiunctiua est ypotetica cui⁹ cathēgoricę vnītur per p̄iunctiōez disiunctiua. Ad eius falsitatem requirit q omnes sue cathēgoricę sint falsę. Aliter si vna illarū est vera: tota disiunctiua est vera.

C P̄ditionalis est illa ypotetica cui⁹ cathēgoricę p̄iungūtur p̄ hęc p̄iunctiōez si.

Et ad eius veritatem requiritur et sufficit
quod impossibile sit ita esse ut per anis signatur: qui
ita sit ut per anis signatur. ut si omnis propositio est
affirmativa: nulla est negativa. Si lapis
intelligit: habet intellectum. Aliter est falsa si
propositio non est bona. ut si homo est animal: homo dormit.
Causalis est ypotetica habens in se duas
categoricas vel plures unitas per aliquam
causalem connectionem. Et ad veritatem cau-
salis affirmatiue requiritur quod sic esse: ut si-
gnificatur per anis: sit causa sic essendi: ut
per anis significatur. Et ideo ista est vera
quod deus est opus: deus est creator. Aliter
est falsa. sicut. quod Plato erat homo: erat do-
ctus: quod est falsa: quoniam si Plato fuerit do-
ctus: quod potuit esse homo et indoctus. Contra-
rarius est in causali negativa inquam negatio pre-
cedit totam propositionem. Ideo ista est vera. non quod
tu scribis: dies est. Quod est vera. licet tu
non scribas. Sed in negativa in qua negatio
ponitur post unam categoricam et immediate
ante connectionem causalem requiritur ad eius
veritatem quod categorica procedens negatio-
nem sit vera et requiritur quod sic esse: ut scda
signatur: non sit causa sic essendi ut prima signatur.
Ideo ista est vera. Sol lucet: non quod magister le-
git et ista est falsa. sol est obscurus: non quod tu
curris: quod falsum est quod sol sit obscurus. et hec
est falsa: mundus est: non quod deus creauerit ipsum.
Temporalis est ypotetica habens in se du-
as vel plures categoricas unitas per aliquam
adverbium temporale. Et ad eius veritatem: si sit
de preterito vel de futuro nec habeat aliquam
partem vel nec adverbium denotans successio-
nem sed simultatem temporis: requiritur quod ita fu-
erit vel futurum sit in eodem tempore: sicut sue ca-
thegoricę signatur. Et ideo hec est vera. Sol
fuit eclipsatus: quoniam Christus fuit passus.
Et ista. Melias predicabit: quoniam Antichristus
predicabit. Sed si habet in se adverbium de-
notans ordinem temporalem vel successionem: suf-
ficit tunc quod ita fuerit vel futurum sit per diuer-
sis saltem temporibus: sicut sue categoricę signatur.
Et ideo hec est vera. Judas laqueo se suspendit.
postquam Christum tradidit. Si vero aliqua pars
est velis de preterito vel de futuro: requiritur
quod tot propositiones singulares fuerint vel futu-
re sint vere successive: quot fuerint vel erunt

supposita significata per se. Et tunc talis
propositio velis: ut per de ista. Omnis homo erit al-
bus: quoniam unus solus homo erit albus. Et de
ista. omnis homo morietur: quoniam unus solus homo
morietur: et sic de multis alijs. Et probatur
veritas huius. quod posito quod hodie moriatur
unus homo solus et cras alius solus et ita deinceps
donec omnes viuentes sint mortui: tunc
in tali casu ita erit ut propositio velis dicit. Quia
iste homo morietur quoniam unus solus homo morietur:
demonstrato illo quod hodie moriturus est et
sic de singulis: ergo omnis homo morietur quoniam
do unus solus homo morietur. Si vero
quibus categorica sit de presenti: tunc requiritur
quod ita sit in tempore presenti. sicut sue categoricę si-
gnificatur: ut dum magister legit: scholares presen-
titer: vera est: si ita sit ut sue categoricę si-
gnificatur. Ad falsitatem sufficit oppositum il-
lius quod requiritur ad veritatem eius.

Localis est ypotetica habens in se duas vel
plures categoricas unitas per aliquam aduer-
bium locale. Et ad veritatem localis affirma-
tiue non habentis adverbium denotans motum re-
quiritur quod ita sit vel fiat in eodem loco pro-
prio vel communi: sicut sue categoricę significatur.
Ideo ista est vera. Sortes est ubi sedet. Sed
ad veritatem negatiue sufficit quod res non sit vel
fiat in eodem loco communi ita ut sue categori-
cę signatur. Ideo hec est vera: non omnis homo tor-
quetur: ubi quilibet existeris est beatus. Sed ad
veritatem localis: habentis in se adverbium de-
notans motum: aliquam requiritur quod sit idem
terius ad quem: ut sortes vadit gerundam quod va-
dit plato. Aliquam quod sit idem terius a quo: ut
sortes venit gerunda: unde venit rex. Ali-
quando quod sint termini diuersi: ut sortes
vadit gerundam: unde venit Plato.

Rationalis est ypotetica in qua iungun-
tur plures categoricę mediante iunctio-
ne causali. Et ad eius veritatem requiritur et
sufficit quod quilibet signatur esse: fuisse vel
fore per eius anis secundum totalem complexione-
m: ita sit: fuerit. vel futurum sit ut signatur per ei-
us anis secundum totalem complexione-
m. ut deus est: ergo ens est.
Alla autem propositio ypotetica est negativa in qua
negatio precedit totam propositionem ypoteticam vel
eius formale immediate. Formale in pro-
positione ypotetica dicitur iunctio illa vel vinculum

aias est sensitivus et si aliqd e aias; illud est sensitivum. Si ista sunt vera, ois iusticia in quantu virtus e vera; ho inquantu ho est sensibilis, ens inquantu ens est ens qz ista sunt vera ois iusticia est virtus; ois virtus est vera z sic de alijs. Si ista sunt falsa, ho inquantu aias e aias; ho inquantu aias e irrational; ho inquantu ho dicitur z sic de alijs.

Incipit exponitur p positione de presentia z remotione de preterito: vt sortes incipit esse; exponit sic, sortes nunc est et immediate ante hoc nunc non erat; sortes incipit esse albus; exponitur: sic sortes nunc est albus z ipse immediate ante hoc nunc non erat albus.

Definit exponitur p remotione de presentia z positione de preterito: vt sortes definit esse; exponit sic: sortes nunc non est z immediate ante hoc nunc ipse erat. Sortes definit esse grammatice; exponit sic: sortes nunc non est grammatice z immediate ante hoc nunc ipse erat grammatice.

De terminis modificatiuis.

Possibile est ens quod actu non est sed potest esse: vt hominem esse cerdonem et carpentarium z huiusmodi.

Impossibile est ens quod actu non est nec potest esse: vt hominem esse lapidem z eum non esse aias.

Necessarium est ens quod nulla ratione aliter esse potest quam est: vt bonitatem esse z eam esse in duratione.

Contingens est ens per actum possibilitatis existens: vt aliquem vocari sortem z dicitur contingens eo quod hoc non est necessarium nec impossibile. Possibile est duplex: unum est per causam; alterum est per infinitam potestatem.

Per causas sic igne aburere lignum z lignum aburi. Antequam igitur quod antequam comburatur combustio est possibilis ab igne active; in ligno passive.

Per infinitam potestatem: sicut deum facere ad suum placitum de mundo z de omni quod in eo est. Et ista possibilitas est effectus diuinitatis.

Dicitur enim quod in ipso deo est: necessitas z purus actus est. In creaturis aliquid est possibile vel impossibile in uno tempore quod non est possibile vel impossibile in alio z sic de loco. Exemplum primum: dicitur petrus non intelligit impossibile est in tali vultu eum intelligere: sed in alio tempore possibile est. Exemplum secundum: quoniam petrus est parrhisus impossibile est quod sit romanus.

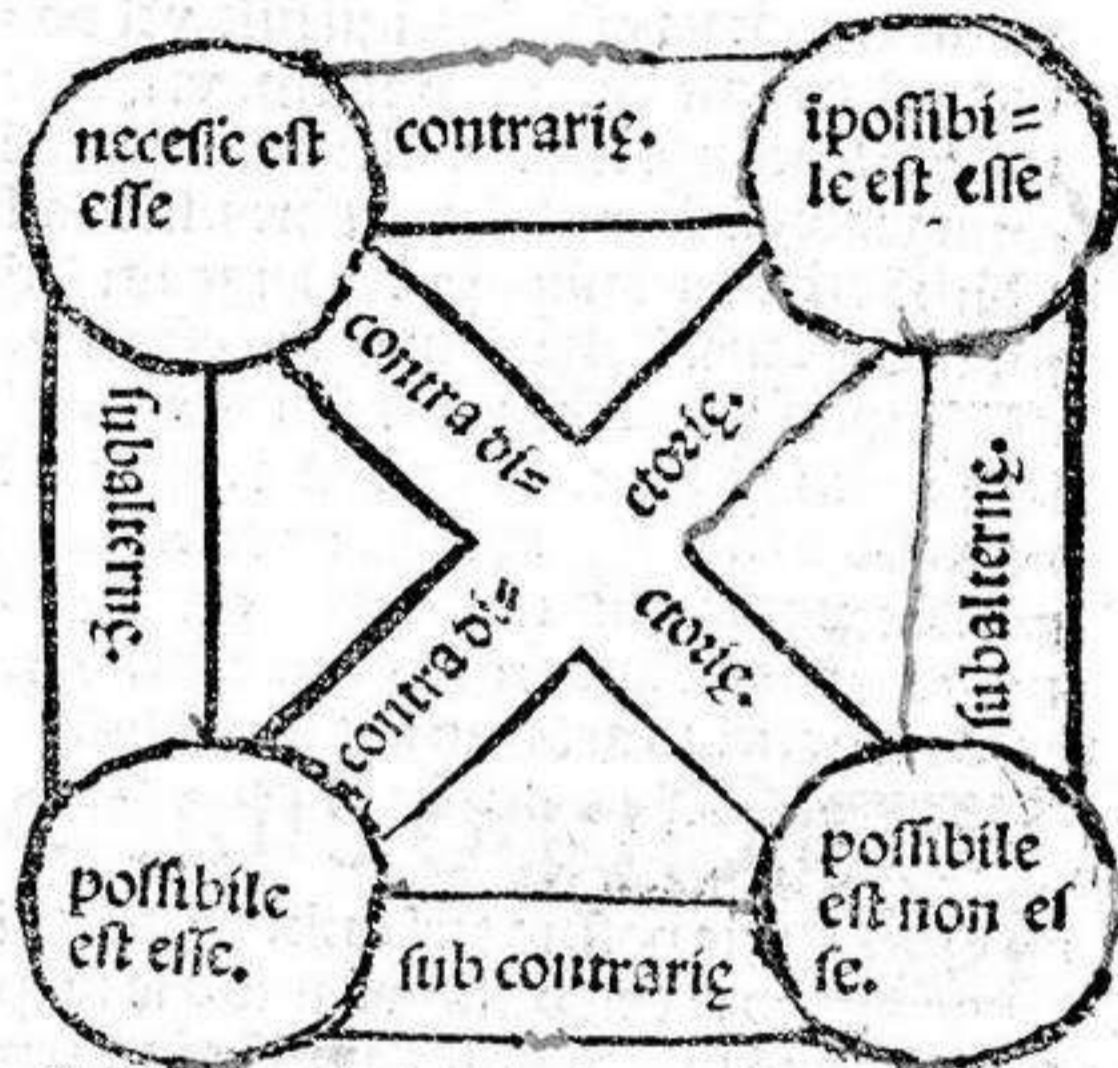
Impossibile est duplex: quoddam est per predic-

tionem vt bonitatem esse z non esse. Aliud per defectum cause: vt aliquid esse bonum sine bonitate: magnum sine magnitudine: ignem esse calidum sine caliditate: intellectum intelligere sine potestate.

Aliud modus est impossibilitatis quod consistit per perfectionem maximam. Et hec solum puenit deo quod est perfectissimum bonum: necessarium z infinitum. Propter quod impossibilissimum est ipsum facere malum: aut penam: aut in eo defectum: contingentiā atque bonę operationis cessationem existere.

De modalibus.

Propositiō modalis est illa in qua potest terius modificari cum infinitiuo. Et opponunt sicut sensualiter patet in hac figura.

Iste propositiōes modales equaliter adiucunt secundum usum in alia figura predicta. Si autem predicti teri seu modi ponuntur in medio dicti, scilicet in actu z infinitiuo ipso diuidendo: dicitur propositio diuisa seu in sensu diuiso. Alii dicitur propositio composita seu in sensu composito.

Ad veritatem diuise sufficit quod modus verificetur de propositione constituta ex propositione demonstrate id est per quam stat solum talis propositionis correspondens predicto dicto: predicato stante in propria forma. Et dicendo: calidum possibile est esse frigidum est propositio modalis diuisa z ad eius veritatem sufficit quod hec propositio: hoc esse frigidum est possibile: sit vera: pronomine illo demonstrate significatum subiecti propositionis prius datę.

Ad veritatem compositę requiritur quod terminus seu modus verificetur de

propositione indicatiua correspondente il-
li dicto: vt bonitatem esse magnam est
necessariū: requiritur ad huius veritatem q̄
hec sit vera: bonitas est magna est propo-
sitiō necessaria ⁊ sic de alijs huiusmodi.

De triplici ppōnū differentia.

Omnis propositio aut est necessaria
aut contingens aut impossibilis.

Necessaria est qz ei⁹ p̄dicatū est in tāta
cōcordātia cū subō q̄ ab eo nullo mō pōt p̄-
uari: vt deus est bonus: hō est aīal. vel in
tanta dīstantia q̄ nullo modo potest cum
eo conuenire: vt homo non est asinus.

Cōtingens ē qz eius p̄dicatū inest subō
a p̄tingentia: ita q̄ subz aliqñ fuit vel po-
tuit vel poterit esse sine p̄dicato. vt hō est
iustus: scholaris: cerdo. Verūtm̄ ad omnē
cōtingentēz seq̄tur aliq̄ necessaria: sicut ad
istā: hō est luxuriosus q̄ est cōtingens: seq̄-
tur hec necessaria: hō luxuriosus est p̄ctōz.

Impossibilis est qz eius p̄dicatū p̄ nul-
lam potentiā pōt cū subō p̄cordare: hoc est
de eo v̄e ⁊ affirmatiue p̄dicari: vt hō est la-
pis. Et p̄p̄ hoc sūt tres materię in ppō-
nibus scz naturalis: cōtingens ⁊ remota.

De Branchis arboris scię logicalis.

Suppō ē statio

siue positio teri categorētiaci
p̄ se vel p̄ alio v̄l alijs a se in p̄-
pōe. Suppō p̄rio diuidit̄ i pp̄riā ⁊ iprop̄az

Improp̄ia est qñ terius supponit pro
illo ad qd signandum nō est impositus: sed
ip̄z siḡt ex solo vsu loq̄ntiū iprop̄e. vt An-
glia puḡt: cīph⁹ bibīt: paries vult cadē.

Prop̄ia est qñ terius supponit p̄ in-
tēione vel p̄ se v̄l sibi sili vel p̄ illo ad qd
signandum est impositus. Prop̄ia diuidit̄-
tur in simplicem: materialem ⁊ p̄sonalem.

Simplex est qñ terius p̄ime vel scdē
impōnis supponit p̄ scdā intēione mētali
seu reali. s. idētipce v̄l ⁊ nō p̄ p̄ticularib⁹.
vt. aīal ē gen⁹: hō ē spēs: ignis ē gen⁹. Sub-
iecta harū ppōnū ⁊ siliū supponūt simplr.

Materialis est qñ terius supponit pro
se aut sibi simili terio. vt dicēdo: hō est vox:
ly hō supponit māliter pro se: sed dicēdo:
hō est terius mentalis: ly hō supponit ma-

terialiter p̄ sibi simili existente in mente.

Personalis est qñ terius supponit p̄
illo ad qd significādū est impositus vel p̄
illo qd nāliter pp̄rie significat: vt dicen-
do: hō currit: ly hō supponit personaliter:
exemplū scdī. vt. q̄litas est terius. **P**er-
sonalis suppositio diuidit̄ in discretā ⁊ cōez.

Discreta est qñ terminus singularis
vel discretus supponit. vt. subiectum hu-
ius propositionis: iste homo currit.

Cōis ē qñ terminus cōis supponit. vt.
subiectū huius: homo currit. Communis
diuiditur in determinatam ⁊ confusam.

Determinata est qñ terius cōis suppo-
nit p̄ aliquo sub quo nō copulatiue: sed dī-
siliētiue seu p̄ ppōnē dīsiunctiua pōt fieri
descensus ad sua singularia. vt dicendo:
hō currit: ly hō supponit determinate qz
sub ipso pōt fieri descensus dīsiunctiuis ad
sua singularia: istomodo: homo currit: er-
go iste homo currit: vel ille homo currit:
vel petrus currit vel alius homo currit.

Confusa est qñ terius cōis supponit ⁊
non debet fieri talis descensus: sicut p̄di-
ctus. Sed vel dīsiunctus per ppōnēz de dī-
iuncto extremo vel copulatus p̄ ppōnēz
de copulato extremo vel copulatiuis per
ppōnēz copulatiua. Et ideo suppō p̄fusa
est triplex qz v̄l est p̄fusa tm̄ dīsiunctiua v̄l p̄fusa
tm̄ copulatiua vel p̄fusa ⁊ dīsiunctiua.

Cōfusa tm̄ dīsiunctiua est qñ nō pōt fieri
descensus p̄ ppōnēz dīsiunctiua sed per p̄-
pōnē de dīsiuncto extremo. vt dicendo: om-
nis homo est aīal. ly aīal supponit confusa
se tantuz ⁊ sub eo potest fieri descensus dī-
iunctus. hoc modo: ergo omnis homo est
hoc animal vel istud animal vel aliud.

Cōfusa tm̄ copulatiua est qñ nō lz fieri
alīū descensū nisi copulatiua: scz p̄ ppōnēz
nem de copulato extremo. vt. cēs menses
p̄ficiūt annū: q̄ iste mensis ⁊ ille ⁊ c. p̄ficiūt
annū. Et hīc ly omnis tenetur collectiue.

Confusa ⁊ dīsiunctiua est qñ pōt fieri
descensus p̄ ppōnēz copulatiua v̄niformi-
ter v̄l dīformiter ad sua singularia. vt. om-
nis homo currit: ly homo supponit p̄fusa
⁊ dīsiunctiue. Et sub ipso potest fieri de-
scensus copulatiuis talis: ergo iste homo

currít z ille hō currít z sic de alijs. Cōfusa
z distributiva ē duplex. s. mobil' z imobil'.
¶ Mobilis est qñ pōt fieri descensus vni
formiter vel affirmatiue vel negatiue: vt
dicendo: oīs hō est aīal: sub ly hō pōt fieri
descensus copulatiue affirmatiue vt dictū
est. Vt in ppōne negatiua fit descensus
negatiue: vt nullus hō est lapis: q̄ iste hō
non est lapis z ille homo non est lapis et
sic de reliquis hominibus.

¶ Imobilis est qñ nō pōt fieri descen=
sus vniiformit' s; difformiter. s. qñ aliq̄ sin=
gulares sunt affirmatiue z aliq̄ue negati=
ue: vt dicēdo oīs hō currít p̄ter sortē: fit ta=
lis descensus: q̄ iste hō currít z sortes non
currít: z ille hō currít z sortes non currít:
et sic de alijs exemplis.

De regulis suppositionum.

Prima. omnis terminus singularis
supponit discrete.

¶ Secūda. Quilibet ppōnis particularis
vel indiffinitē s̄bm supponit determinate:
etiā p̄dicatū affirmatiue si sit terminus cōis z
hoc nō ipechiat sineathegoreuma. vt. hō est
aīal: vtrūq; extremū supponit determinate.

¶ Tertia. Quilibet propōnis v̄lis s̄bm
supponit cōfuse z distributue z etiā p̄dicatū
ppōnis exclusiue: si sit terminus cōmunis.

¶ Quarta. Quilibet ppōnis v̄lis ne=
gatiue s̄bm supponit cōfuse z distributue
z etiā p̄dicatū: si sit terminus cōmunis.

¶ Quinta. Signū v̄le affirmatiuū cōfun=
dit z distribuit suū terminū cōem sequentē
se z cōfundit tñ terminū cōem remotū se=
quentē se. Dis aut negatio z oīs dictio h̄ns
v̄m negatiōis cōfundit z distribuit terios
oēs sequētes se. Est aut dictio h̄ns v̄m ne=
gatiōis oīs cōpatiuus: suplatiuus. z isti teri
sine: differt: aliō caret: distiguit: z alijs filis

¶ Sexta. P̄dicatū cuiuslibet ppōnis
v̄lis affirmatiue z s̄bm cuiuslibet exclusi=
ue affirmatiue si sint termini cōes suppo=
nunt cōfuse tantum.

¶ Septima. Dia aduerbia numeralia:
vt. bis: ter: quater: z isti teri. imediate: cō=
tinue: semp: vbiq; cōfundunt terios cōes
mediate sequētes se p̄fuse tñ. vt ter potaui
viuū: semp fuit hō: cōtinue erit dies: bis cō

medi panē: semel veniā ad te. Et ista v̄ba
appeto. desy dero. cupio. opto. teneor. de=
beo. p̄mitto. req̄ro. inciūgeo. spōdeo. z v̄l
oīa v̄ba significantia actū interiorē cū suis
actiuis p̄icipijs: gerundijs z p̄ore supino
cōfundūt terminū cōem sequentē se (quē re=
gūt a parte post) cōfuse tñ. Et ideo nō va=
let. ego p̄mitto tibi panē: q̄ panē tibi p̄o=
mitto qz arguit a termino stāte cōfuse tñ ad
eundem stātem determinate.

¶ Octaua. Quilibet terminus h̄ns v̄m di=
stribuendi terminū sequentē quē iuenit nō
distributū ē talis nature qz si iuenit ipm
distributū: facit ipsum non esse distributū.

¶ Nonā regula. Dis terminus cōis sup=
ponit determinate si nō p̄cedat aliq̄ dictio
h̄ns v̄ negatiōis v̄l v̄ cōfundēdi terminū
cōem cōfuse z distributue vel cōfuse tñ.

De ampliationibus.

Ampliatio est statio termini cathego=
rici p̄ aliq̄ vel aliq̄bus v̄lra hoc p̄
quo actualr existeret i ppōne simpliciter
prima. De ampliatione danē hec regule.

¶ Prima. Quilibet ppōnis cuius copu=
la est de p̄tero: s̄bm ampliā ad supponē=
dū p̄ qd ē vel fuit. vt albū fuit nigrū: s̄bm
supponit p̄ illo qd ē albū vel fuit albū. Si
milr oē aīal fuit in arca noe: virgo fuit cōr=
rupta: p̄teritū fuit futurū: futurū fuit p̄te=
ritū: puer fuit senex: viuū fuit mortuū: cō=
burēdū fuit cōbustū: corrupendū fuit
corruptum z similia.

¶ Secūda. Quilibet ppōnis cuius copu=
la est de futuro: s̄bm ampliā ad supponē=
dū p̄ eo qd ē vel erit. vt hō gñabit: album
erit nigrū: mortuū erit viuū: mortuū mo=
riet: iam genitū gñabit: corrupta erit vir=
go: senex erit puer. p̄teritū erit futurū: sim=
plex clericus erit ep̄s: cecus erit videns:
episcopus erit laicus. zc.

¶ Tertia. Quilibet ppōnis in q̄ ponit
hoc v̄bū pōt p̄ v̄bo p̄ncipali: s̄bm amplia=
tur ad supponendū p̄ eo qd ē vel erit vel
pōt eē. vt albū pōt eē nigrū: creans pōt eē
deus: dormiēs pōt eē vigilās: cecus pōt eē
vidēs: mortuū pōt viuere sine resurrectōe:
p̄teritū pōt eē p̄ns v̄l futurū: calidissimum
pōt eē calidus: albissimū pōt eē albi nullo

addito: iam mortuus potest mori: et si es pro-
nes omnes sunt vere. Idem dico de verbo propositio-
nis cuius copula est de presenti et predicatum est hoc parti-
cipium potest. ut albus est potest esse nigrum. Et
similiter de hoc verbo contingit et suo parti-
cipio contingens. ut albus contingit esse ni-
grum: calidum est contingens esse frigidum.

Quarta. Cuiuslibet propositionis cuius pre-
dicatum est participium preteriti temporis siue copula
verbalis principalis sit de presenti siue de pre-
terito: subiectum supponit pro eo quod est vel fuit: ut
aliquis homo est mortuus: hoc homo supponit pro
eo quod est homo vel fuit homo et similia. Et si predicatum
sit participium futuri temporis: subiectum ampliatur ad
supponendum pro eo quod est vel erit. ut aliquis
homo est generandus: hoc homo supponit
pro eo qui est homo vel erit homo.

Quinta. Cuiuslibet propositionis cuius pre-
dicatum est nomen verbale terminatum in bilis bile:
subiectum ampliatur ad supponendum pro eo quod est
vel potest esse: siue copula sit de presenti siue de fu-
turo. ut homo est generabilis: generatum est generabile:
mortuus est generabile: corruptum est corrupti-
bile: corruptum est generabile.

Sexta. Hec verba intelligo: cognosco:
scio: percipio: memoro: itelligo: opinor: arbi-
troz. cum suis participiis gerundis et preteritis
et cetera verba que habent nomen transeundi ita bene
et vere in rem preteritam vel futuram vel possi-
bile: sicut in rem presentem: ampliatur accusati-
uum vel alium casum quem regunt a parte post
et que terminat dependentiam coram: ad suppo-
nendum pro eius significato vel significatis
respectu cuiuslibet temporis et possibilitatis. Sed non
est sic de aliis verbis quorum actus non potest ve-
re transire nisi supra rem presentem: sicut come-
dere panem et similia. Et pari ratione verba passi-
ua dictorum verborum ampliatur terminos
ab ipsis rectos a parte ante.

Septima. Cuiuslibet propositionis de neces-
sario in sensu diuiso subiectum ampliatur ad sup-
ponendum pro eo quod est vel potest esse. ut omne
creans necesse est esse deum.

Octava. Omnis propositio cuius subiectum
ampliatur ad supponendum pro eo quod est
vel erit vel pro eo quod est vel fuit vel potest
esse: debet exponi per propositionem cathego-
ricam de verbo disuncto: ut ista. omnis homo erit al-

bus: debet exponi sic: omnis homo qui est
vel qui erit: erit albus.

De appellationibus.

H appellatio est verificatio predicati sub
eadem forma: id est dictione in pro-
positione de presenti de nomine demonstrante illud pro
quo supponit subiectum propositionis cuius ipse pre-
dicatum est pars. Hec autem exemplis fiet mani-
festissimum. De appellatione dantur hec regulę.

Prima. Ad veritatem propositionis de presenti
requiritur quod eius predicatum in propria forma
id est sub eadem dictione verificetur (in pro-
positione de presenti) de nomine demonstrante illam rem
pro qua supponit subiectum illius propositionis de
presenti. ut ad veritatem huius: omnis homo est animal:
requiritur quod istud predicatum: animal: sit verifica-
bile de nomine demonstrante illam rem pro qua
supponit hoc homo in dicta propositione. Itaque requi-
ritur hanc esse veram: hoc est animal: demonstrando
per hoc rem significatam per istum terminum homo.

Secunda. Ad veritatem cuiuslibet propo-
sitionis de preterito requiritur quod eius predicatum se-
quens verbum fuerit aliquando sub eadem ratione verifi-
cabile (in pro-
positione de presenti) de nomine de-
monstrante illud pro quo supponit subiectum
illius propositionis de preterito.

Tertia. Ad veritatem cuiuslibet propositionis
de futuro requiritur quod eius predicatum in propria
forma aliquando futurum sit verificabile in pro-
positione de presenti de nomine demonstrante illud
pro quo supponit subiectum illius propositionis de futuro.

Quarta. Ad veritatem cuiuslibet propo-
sitionis diuisę de isto verbo: potest: vel de isto: con-
tingit: vel de his modis: possibile. contin-
gens vel necesse: requiritur quod iste modus: possi-
bile: vel contingens vel necesse sit verificabilis
in propria forma de pro-
positione in qua ipsemet pre-
dicatum verificetur de nomine demonstrante illud
pro quo supponit subiectum talis propositionis. ut. ad ve-
ritatem istius propositionis. albus potest esse nigrum: requi-
ritur quod iste modus: possibile: sit verificabilis de
ista pro-
positione: dicendo: hoc est nigrum est possibile:
demonstrando per hoc illud pro quo supponit
subiectum huius: album potest esse nigrum.

Quinta. Ista verba. cognosco: itelligo:
scio: et similia que habent nomen transeundi in di-
ctione substantiuam vel in re substantiuę de-
signatam et in dictione adiectiuam vel in rem

adiective designatā et etiā in cōplexionem ipsarū: appellat suā formā et etiā cōplexionē ipsius dictionis substantiue vel adiectiue sequentis vbi et recte ab eo. Si si talis dicitio pcedat vbi: non appellat cōplexionē ipsius formā. vt. deū trinū et vnū cognouit. Aristoteles. Cuius sensus ē qd Aristoteles cognouit hoc scilicet: deū qd est trinus et vnus. Scilicet: deū trinū et vnū: p̄sem: filiū et sp̄m sc̄m collit et credūt iudei. Sensus ē qd iudei credunt et collit deum qd est vnus: trinus: p̄filius et sp̄s sc̄s. Et ita de similibus. qd sūt verē. Si istę sūt falsę. Aristoteles cognouit deū trinū et vnū: p̄filiū et sp̄m sc̄m. Iudei credūt et colunt deū trinū et vnū: p̄sem. filiū et sp̄m sc̄m. Quod sensus ē qd Aristoteles neuerit trinitatē unitatem et deū et qd iudei colunt trinitatem et unitatem dei et personas.

De demonstrationibus.

Demonstratio est alicuius ignoti per aliquid notū vel minus notū per aliquid magis notū cognitio seu intellectui manifestatio. Cuius tres sunt species. scilicet per quid: per quia: et per equiparantiam.

De demonstratione per quid.

Demonstratio per quid est quā effectus demonstrat per causam vel inferius seu posterius per superius siue prius. Et potest fieri tribus modis.

Primus est quā cā simpliciter demonstrat effectū suū: vt si per bonitatem demonstrat bonū: per magnitudinem magnū: per veritatem et bonitatem verū et bonū: per animam et corp⁹ hō demonstrat. Per prius: sic si per animam demonstrat hōiem eē sōam qz anima est supra hōiem et sōa supra animal et sic de ceteris.

Secundus est quā cā demonstrat effectū demonstrat ipm eē cā alterius effectus: vt bonitas et magnitudo p̄stituētes formā et materiā demonstrat eas eē causas suppositi.

Tertius est quā cā demonstrat de suo effectū qd ipse ē effectus alterius cause: vt si bonitas demonstrat bonū eē effectū alterius cause: puta magnitudinis: durationis et ceterorum transcendentium et hoc inquantū ipm bonū est magnū. durās et cetera. Sic ignis demonstrat bonum suppositum igneum demonstrat ipsum esse effectum terrę: vt est siccum: et

aliorum elementorum: suis modis.

De demonstratione per quia.

Demonstratio per quia est quā per effectum causa demonstrat vel et quā per inferius seu posterius demonstratur superius vel prius. Et potest fieri tribus modis.

Primo simpliciter de effectu ad causam: vt. qz bonū ē: bonitas ē. calidū est: qd caliditas ē. scia est: qd intellect⁹ ē. hō est: qd anima et corp⁹ sūt. Itaqz effectus potest demonstrare causam efficientem: formalem: materiale et finale. Efficientem: vt bona operatio ē: qd bonificans est: formalē: qd bonitas ē: materiale: qd bonificatum est. finale: ergo bonus finis est.

Secundo quā effectus probat causam suā eē effectū alterius cause: vt ymago seu figura vel quicquid res artificata demonstrat ymaginationē vñ educta ē: demonstrat eā esse effectū talis artificis.

Tertio quā effectus demonstrat causam suam eē causam alterius effectus. vt bonum demonstrat bonitatem suā eē causam magni et magnū demonstrat magnitudinem suā eē causam boni et alia suomodo.

De demonstratione per equiparantiam.

Demonstratio per equiparantiam est quā per aliquid equaliter notū aliud equaliter ignotū demonstrat vel equaliter minus notū per equaliter magis notū. Equalitas enim est in re et inquantitas in nostra cognitione qd de rebus in se equalibus potest esse inquantitas. Et fit hęc demonstratio tribus modis.

Primus quā potest demonstratur per potentiam vel act⁹ per actū: de primo sic. infinita bonitas ē: qd infinita duratio ē. de secundo sic. infinitum intelligere est: ergo infinitum amare est.

Secundus. quā per equalitatem potest probat equalitas actus. vt sic. immensa sapia et voluntas sunt: ergo infinitum scire et infinitum amare sunt.

Tertio. quā per equalitatem actus demonstratur equalitas dignitatis. vt sic: eternū intelligere et amare sunt: ergo eternus intellectus et amor sunt. Demonstratione equiparantie potest etiā demonstrari agens: passum seu productū per actū et eō scilicet per agens passum et actus: et per passum actus et agens:

per equiparantiam

vt ubi est intelligere eternū & infinitū sunt intelligēs & intellect⁹ eterni & infiniti: sed in p̄ma cā ē intelligere eternū & infinitū: & in p̄ma cā sunt intelligēs & intellect⁹ et̄ni & infiniti. Et sic de alijs rōnib⁹ suomodo. Et hęc demonstratio est potior q̄ illa de q̄d & de qz & illa de q̄d: q̄ illa de qz. Hęc enim demonstratio p̄ eūparantiā maxime et p̄ p̄rissime fit in deo in q̄ mai⁹ & minus sunt impossibilia. S; pōt fieri sc̄bz suas tres spēs in his inferiorib⁹: i q̄libet suomō. Et istas tres spēs demonstratiōis d; logic⁹ syllogistice: enthymematice: & exēplariter practicare p̄bādo sūt p̄positū vno triū modoz vel duob⁹ vel oibus. sc; p̄ p̄pōnes simplr necessarias: vt oē bonū ē magnū: oē ens ē bonū: & oīe ens est magnū. Vel p̄ aliquā necessariā & aliā nō necessariā: vt oīs luxuriosus est pctōr: petrus ē luxuriosus: & petrus est pctōr. Vel p̄ p̄pōnes nō necessarias simpliciter: sicut p̄ auctoritates aut iure p̄ textus vel testes. Hęc aut̄ probatio pōt esse vera vel nō vera: qz pōt se habere ad vtrūlibet. Ideoq; d̄r non necessaria.

De floribus arboris logicalis equibus nascitur fructus.

Argumenta

Argumentatio est totalis ōro ex p̄missis & cōclusionē siue ex antecedente & p̄ntē cōposita. Cuius q̄ttuor sunt spēs. s. syllogismus: inductio: enthymema & exēplū

De syllogismo.

Syllogismus est argumētatio ex trib⁹ veris p̄pōnibus cōstituta. s. p̄mo ex maiori p̄pōne cōstituta ex maiori extremitate & medio: secūdo ex minori p̄pōne cōposita ex medio iterum sumpto & ex minore extremitate: tertio ex cōclusiōe cōposita ex maiori extremitate & minori. Que conclusio d̄r directa q̄n in ea maior extremitas p̄dicat̄ de minori. S; eō est indirecta. Cōditiōes syllogismi inter alias sūt tres. Prima q̄ mediū stet eā & indistincte in vtrāq; p̄missarum.

Secūda q̄ maiori extremitati vel minori nichil sit additū incōuenienter nec p̄ plus

ribus nec p̄ alijs nec magis large sumantur in cōclusiōe q̄ sint mēsuratę in p̄missis p̄ ipm mediū terminū. Et q̄ neutra p̄missarū sit p̄pō multiplex. Et q̄ fiat mutatio accētū. s. casus: ḡnis &c. secundū exigentiā grāmaticę. Et q̄ i p̄ma figura nō sit p̄dicatum in minori q̄ sit subiectum distributum in maiori.

Tertia q̄ ip̄e syllogismus fiat in debita figura & mō. Est aut̄ syllogismi figura: debita terminorū in p̄missis ordinatio s. mediū subiūciendo & p̄dicādo. Et sūt tres figure in syllogismis. vt p̄tz p̄ hunc vsum. Sub: p̄c: p̄ria. P̄c: b̄: q̄ sc̄da. Tertia sub bis. Modus syllogismi est debita p̄pōnū ordinatio in quantitate & qualitate.

Modi p̄nc figure sunt: Barbara: Celarent: Darij: Ferio.

Secūde sunt. Cesare: Camestres: Festino: Baroco.

Tertie sūt. Darapti: Felapton: Disamis: Datisi: Bocardo: Ferison. Istę d̄ctiōes declarantur his v̄sibus. Asserit. a. negat. e. sed vniuersalr ambo. Asserit. i. negat. o. s; particulariter ambo. Cōditiones ḡnales ad oēs figas syllogismoꝝ sūt q̄ncq;. Prima q̄ in oī syllogismo sit aliq̄ p̄missarū v̄lis. Isti sit syllogismus demonstratiuus siue expositiuius. Cuius mediū est terminus singularis.

Secūda q̄ in oī syllogismo aliqua p̄missarum sit affirmatiua.

Tertia q̄ si aliqua p̄missarum sit particularis: cōclusio quoq; sit particularis: sed non econtra.

Quarta q̄ cōclusionē existente negatiua: aliqua p̄missarum sit negatiua.

Quinta q̄ mediū nō ponat̄ i cōclusionē.

De inductione.

Inductio est argumētatio in qua p̄cedit̄ ab inferioribus sufficienter numeratis ad illarū immediatam vniuersalem. Et fit tribus modis.

Primo p̄cedendo a singularibus ad suā vlem. vt sic. petr⁹ est aial: guillermus est aial & sic de alijs hoibus: vel: & nō sunt plures: ergo oīis homo est animal.

Secūdo p̄cedendo ab indefinitis vel sin-

In fine locus ab authoritate

De argumētatione

Syllogismus
Inductio
Enthymema
Exēplū

818

gularibus ad suam vltimam genericam. ut. homo alii quo tpe fuit i archa noe: capra: gallina: et sic de alijs animalibus: & omne animal aliquo tpe fuit in archa noe. Et hoc est verum si ly omne distribuat pro generibus singulorum.

Tertio procedendo ab vltimis inferioribus ad vltimam superiorem. ut. omnis homo est per naturam bonus: omnis ovus: omnis lupus: et sic de alijs animalibus: & omne animal est per naturam bonum. Et hoc est verum tam si ly omne tenetur per singulis generum quam pro generibus singulorum.

De enthymemate.

Enthymema est argumentatio in qua premissa maiore vel minore non explicata: inferuntur immediate conclusio: ut omne ens est amabile: & magnitudo est amabilis. Et potest enthymema fieri secundum quolibet modum cuiuslibet figure syllogismorum dupliciter. scilicet per remittendo maiorem vel minorem. Et explicata prepositione que defuerit: enthymema reducit ad perfectum syllogismum. ut sic. omne bonum est ens: & omne magnum est ens: explicando hanc minorem: omne magnum est bonum: fiet perfectus syllogismus in Barbara.

De exemplo.

Exemplum est argumentatio in qua procedit ab vno particulari ad aliud per aliquod simile in eis repositum et eis communi principio continens ipsa duo particularia. ut sic. Florentinos pugre per Hispanos est malum: & Romanitas per Drepanenses pugre malum est. Sic et communi principium in his repositum: cuius virtute sequitur predictum propositum: est hoc: finitimos lacessere finitimos quod certe malum est. Et potest facile ad syllogismum reduci. Et ita de alijs suomodo.

De antecedente et consequente.

Antecedens est id quod ponit in necessitate id quod per ipsum sequitur.

Consequens est quod necessitate ante se ostendit. In rerum natura existit reale et naturale ante et pro. In quibus realiter naturaliter realiter et naturaliter consequentia existit que extra logicam et suam mentalem considerationem habet esse. Et hoc patet inuestiganti principium medium et finem in rebus naturalibus. Sed in hoc tractatulo decet eam logicam diffiniri. Dico igitur quod principium (logicam) est quedam antis et consequentis aggregatio in

qua denotatur antis positas et consequentis posterioritas. Dico autem positam ratione principii efficientis: formalis: materialis vel finalis. Notandum tamen quod id quod in re est ante in ratione natura et cognitione potest esse pro et contra.

De locis.

Locus est progressus ab vno complexo ad alterum vel ad seipsum sub alia conditione sumptam. ut. ab entitate ad bonitatem: magnitudinem: durationem. potestatem. Ab esse ad esse. A proprietate ad substantiam. A potentia ad actum et obiectum. Ab actu ad potentiam et obiectum. A causa ad causatum. A forma ad materiam. Ab inferiori ad superius. Ab appropinquato ad propinquum. A diversitate ad pluralitatem. A concordantia ad differentiam. A contrarietate ad diversitatem. A principio ad finem. A medio ad extrema. A maiori ad minorem. Ab equali ad equaliter sibi. A finito ad infinitum. A substantia finita ad actum. Ab vno predicamento ad alia et ad predicabilia. Ab vno predicabili ad alia. A toto ad suas partes. A disparato ad disparatum. A privatione ad habitum. Ab vna parte seu proprietate essentiali ad aliam. Ab affirmatione ad negationem. Et sic de pluribus locis alijs que continentur in mixtione principiorum et regularum (artis generalis) et suarum specierum. Ex quibus componitur figura circularis contenta in fine huius libri. Ex predictis tamen locis modo educuntur consequentia affirmatiue: modo negatiue: modo utriusque: diuersis modis. Quod cognosci potest discurrendo per nominata figuram circularem: eligendo conclusionem siue affirmatiuam siue negatiuam: dum tamen natura et diffinitiones et mixtio principiorum et regularum melius conseruentur. Et per maiorem declarationem omnium predictorum et causa exempli et practice ipsius figure et ut maior habeatur materia arguendi: ponuntur sequentes regulę consequentiarum et locorum.

Regula. Ex veris non sequitur nisi verum. ut homo est: & animal est. Ex falsis quicquid verum: quandoque falsum. ut. homo est asinus: & homo est animal. vel: & homo non habet animam rationalem.

Regula. In omni bona principium et formali quicquid sequitur ad prosequens sequitur ad ante illius prosequens. Sequitur enim: animal currit: & corpus currit. corpus currit: & substantia currit. Si igitur animal

B

currit: suba currit. Et eō quicquid antecedit
aīas: antecedit p̄ns illi? aīas. vt. si hō est:
aīal est: ḡ si fortes est: aīal est: q̄ fortes an
tecedit ad hōiem ⁊ hō ad aīal. Ideo arguē
do a p̄mo ad vltimū p̄cedēdo p̄ mediū cō=
tinuū: nō variando ipsum est p̄ia bona. vt
hō currit: ḡ animal ⁊ vltra. animal currit:
ergo corpus currit: ergo substātia currit.

Regula. Dis p̄ia cuius aīas cum oppo
sito p̄dictorio p̄ntis in veritate nō concor=
dat est bona et vera argumentatio. vt. oīs
hō est aīal: ḡ quidā hō est aīal: p̄na est bo=
na. q̄ aīas. i. oīs hō est aīal: non p̄cordat in
veritate cū opposito cōtradictorio cōsequē
tis: quod est: nullus homo est animal.

Regla. Ex opposito p̄dictorio p̄ntis
bonę p̄ic sequit̄ oppositū p̄dictoriū sui aī=
tis. vt. si bñ sequitur: hō currit: ergo aīal cur
rit: etiam sequitur bene. nullū animal cur
rit: ergo nullus homo currit.

Regula. Arguēdo a particulari ad suā
indefinitā ē bona p̄ia tā affirmatiue q̄ ne=
gatiue. vt. aliq̄s hō currit: ḡ homo currit.

Regula. Arguendo ab vniuersali ad
suā particularē: indefinitā ⁊ singularem i
terminis pro aliq̄ supponentib? est bona
p̄ia. vt. oīs hō currit: ḡ petrus currit. Nul
lus hō currit: ḡ hō nō currit. Et eō ab oī=
bus singularibus simul sumptis ad suam
vlem est p̄ia bona inductiua. vt. petr? cur
rit ⁊ sic de oībus alijs: ḡ oīs homo currit.

Regula. Arguēdo a veritate vnius cō
tradictorie ad falsitatē alterius est p̄ia bo
na ⁊ eō in quā mā. Sic ē de cōtrarijs p̄=
terq̄ in mā cōtingenti in q̄ duę p̄ric possūt
simul eē falsę. Sed in nulla mā possunt si
mul eē verę. Et subp̄ic possunt simul esse
verę in mā cōtingenti: nunq̄ tñ simul falsę.

Sed i mā nāli ⁊ remota vna p̄ria vlt̄ etiam
subcōtraria exñte falsa: reliq̄ est vera ⁊ eō.
In subalternis si vlis sit vera: ambę sunt
verę. Et particulari exñte falsa: ambę sūt
falsę. Particularis tñ p̄t eē vera: vli sua
exñte falsa ⁊ hoc solū in cōtingenti materia.

Regula. A toto copulato seu a tota co
pulatiua ad alterā eius partē et p̄ia bona
tā diuisim q̄ cōiunctim. Et loquēdo de to
to copulato h̄z vez si ly. ⁊ teneat distribu

tūe ⁊ non collectiue. S; a parte copulati
vel copulatiue ad copulatiū vel copulati
uā nō valet p̄ia: nisi aliquādo gr̄a termino
rum. vt. hō currit: ḡ hō currit ⁊ aīal currit.

Regula. A toto distincto seu a tota disti
ctiua ad alterā eius partē cū destructiue
vel opposito alterius partis est bona p̄ia.
vt. tu es hō vel tu es asinus: s; tu nō es asi
nus: ḡ es hō. Tñ in diuisione hñte plura
mēbra q̄ duo oīa mēbra debēt destrui p̄g
ter vnum qd̄ debet affirmari. vt. iste canis
vel est canis marinus vel celeste sydu vlt̄
canis latrabilis. S; non ē canis marinus
neq̄ signū celeste: ḡ est canis latrabilis.

Regula. Ab exclusiua ad suā p̄iacentē
est bona p̄ia. Et dicit̄ p̄iacens totū hoc qd̄
remanet dempta dictione exponibili. vt.
tantū homo currit: ergo homo currit.

Regula. Ab exclusiua affirmatiua ad
exceptiua negatiua ⁊ eō ē bona p̄ia. vt. tñ
hō currit: ḡ nullū ens p̄t hōiez currit ⁊ eō.

Regula. A cōuersa ad cōuertentem: ab
equialēte ad eā cui equiualeat: ab exponē
te totali ad expositā suam. A resolubili ad
eam in quā resoluit̄ est p̄ia bona et eō in
his q̄ in modo diximus. Verba aut̄ resoluū
tur in sum: es: fui: ⁊ termini cōes in singu
lares: obliq̄ in rectos: oēs modi ad indica
tiuum: omnia tempora ad p̄sens.

Regula. Dis affirmatio p̄destinatiōis
facta sine affirmatione diuine iusticie p̄
ducit falsam negationē cōtra libertatem.

Regla. Dis affirmatio diuine iusticie
facta sine affirmatione sapiētie diuine p̄
ducit falsam negationē p̄ p̄destinationē.

Regula. A diffinitione ad diffinitū: a
descriptione ad descriptum: ab interpreta
tione ad suū interpretatū ⁊ eō est bona cō
sequētia. vt. sba in qua aīa rationalis ⁊ cor
pus coniunguntur est: ergo homo est.

Regula. A differentia cōstitutina diffi
nitionis sp̄ei ad suā sp̄ez ⁊ eō est bona p̄ia
hoc mō. sentiens est: ergo animal est.

Regula. A proprietate seu p̄pria pas
sione ad suū proprium s̄m est p̄ia bona.
vt. risibilitas est: ergo homo est.

Regula. Ab vno synomino ad aliud ē
cōsequētia bona. vt. sba p̄ia

Regula. De quocūq; affirmatur pars subiectiua vel inferius: de eodem affirmatur suum totum vlc vel superius. Et q̄cqd affirmatur de inferiori: et de superiori suo. vt. sortes est hō: ergo sortes ē aīal: hō currit: ergo animal currit.

Regula. A quocūq; remouet totū vniuersale vel superius: ab eo remouet eius pars subiectiua vel inferius: vt accidens nō ē substantia: ergo accūs nō est corpus: nec animal: nec homo. et c.

Regula. Arguendo negatiue a parte subiectiua ad suum totum vlc subiūciendo vtrūq; postposita negatione: est p̄ia bona in terminis supponentib; pro aliquo. vt. homo nō ē asinus: ergo aīal nō ē asinus. Sed a parte subiectiua ad suū totū vlc nō tenet cū dictione includente negationē. vt. petrus incipit esse albus: ergo petrus incipit esse coloratus. Et sic de differt: desinit et similibus.

Regula. A toto integrali ad suas partes sine quibus esse non pōt subiūciendo vtrūq; est bona consequentia cū hoc verbo. est. secundo adiacente. vt. domus est: ergo paries est.

Regula. Arguendo a toto integrali cū hoc verbo. est. tertio adiacēte ad suas partes: ante existente affirmato et p̄nte negato p̄dicādo vtrūq; est p̄ia bona. vt. hoc est domus: ergo hoc nō est paries et c̄: hoc ē paries: q̄ hoc non est domus: nisi pars et totū haberēt eādē dnoiationē: q̄lia sūt omogenea: sicut q̄libet pars ignis est ignis. Vel nisi pars et totum significarēt idē. Qd dico propter diffinitionem. Cuius partes verificantur affirmatiue de illo de q̄ tota diffinitio verificatur. Nam sicut hęc ē vera: homo est aīal rationale mortale: ita est verum q̄ homo est rationalis.

Regula. Si hoc verbū. est. negatiue p̄dicatur de parte principali sine q̄ totū non pōt eē: etiā p̄dicatur negatiue de toto integrali. vt. cor his non est: ergo hō non est.

Regula. Arguendo a toto in modo negatiue ad suam partē vtrūq; p̄dicādo est cōsequentia bona: vt. lapis nō est homo: ergo lapis nō est homo albus.

Regula. Quicquid p̄dicat de parte in modo: et de toto in modo: vt hō albus currit: ergo hō currit. Et eō de quocūq; p̄dicat pars in mō: et totum in modo. vt. sortes est homo albus: ergo sortes est homo.

Regula. Arguendo negatiue a parte in modo ad suū totū vtrūq; subiūciendo et negatione vtrūq; postposita est bona p̄ia. vt. hō albus nō est asinus: ergo hō nō est asinus. Sed nota q̄ locus a toto in modo ad suā partē vel eō nō tenet cū determinatione distrahēte vel diminvente. vt. gnābilis: gnāndus: opinabile. nec tenet cū verbis significātib; desiderii: appetitum vel actū voluntatis et aīc nec cū istis. incipit: desinit et sic de similibus.

Regula. Quicūq; cōuenit totū in loco et pars in loco. vt. deus est vbiq;: ergo deus est hic: illic. Et a quocūq; remouet totū in loco: et pars in loco. vt. nusq; est chymera: ergo hic non est chymera: illic non est chymera.

Regula. De quocūq; affirmatur vel negant oēs partes in loco et totū in loco. vt. deus ē hic: deus ē intus: deus ē foris: ergo deus est vbiq;. Itē Cēsar nō est hic: Cēsar non est illic: intus: foris et c̄. ergo Cēsar est nusq;. Vel etiā arguendo a parte i loco ad suū totū affirmatiuū valet cōsequentia: negatione precedente vtrūq;. vt. Cēsar non est hic: ergo Cēsar non est vbiq;.

Regula. Quicūq; conuenit vel a quocūq; remouetur totū in tempore: et pars i tempore: vt semp fuit deus: ergo heri fuit deus. nunq; fuit chymera: ergo heri non fuit chymera. Sed hic locus non tenet nisi tale verbū ponatur in p̄nte sicut in ante et cū aduerbio apto determinare tale verbum. Ideoq; non valet. semp fuit deus: ergo cras fuit deus.

Regula. Quicūq; conueniunt vel a quocūq; remouentur omnes partes in tempore: et totum in tempore. vt. deus fuit heri: et nudius tertius et ita de alijs retro temporibus: ergo semp fuit deus. Chymera nō fuit heri nec nudius tertius et ita de alijs diebus ante: q̄ Chymera nunq; fuit. Vel remota vna parte i tempore remouetur

est genus parallogysmorum siue fallaciae: concurrente aliq̄ concordantia cū vero q̄ sit cā apparet̄ parallogysmi. Hoc genus qd̄ ē mediū diuersitas h̄z duas sp̄s. s. in dictione et extra dictionē. Diuersitas mediū in dictione sex modis ḡnalr̄ cōtingit sc̄dm̄ q̄s fallacie in dictione sunt sex. Prima est equocationis: secūda amphibologic: tertia cōpositionis: q̄rta diuisionis: quinta accētus: sexta figurę dictionis. Quilibet istarū h̄z suos modos proprios. Diuersitas mediū extra dictionē fit septē modis ḡnalr̄ secundū q̄s fallacie extra dictionem sunt septē. Et habent suos modos: vt dicitur.

De fallacia equocationis.

Fallacia equocationis ē deceptio pueniēs ex eo q̄ aliq̄ dicitio plura diuersimode siḡat. Et h̄z tres mōs sc̄dm̄ q̄s triplr̄ pōt fieri sophisticatio p̄ hāc fallaciā.

Primus. qm̄ aliq̄ dicitio siḡat equaliter plura diuersimode. sicut hęc dicitio: canis: siḡat aīal latrabile: quēdā piscem et sydus celeste. Et p̄ hunc modū posset sic formari parallogysmus. Si canis cōuenit latrabilitas: s̄z piscis qdam et stella sunt canes: ergo eis puenit latrabilitas. Maior pōt simpliciter negari vel per d̄fiam distingui. Peccat aut̄ p̄ diuersitatē mediū: quū i vna p̄missa ly canis simpliciter pro vno significato sumatur et in altera pro alio.

Secūdus prouenit ex eo q̄ eadē dicitio secundū p̄us et posterius siḡatū diuersa significat. vt. sic. oē ridens h̄z os: pratū ē ridens: ḡ patrū h̄z os. Peccat p̄ diuersitatē mediū. qm̄ ly rideo de p̄mario siḡato significat illū actū humane leticie pueniētē ex qdam p̄prietate q̄ d̄f risibilitas. Sed p̄ posterius siue p̄ quādā transumptionē siḡat floritionē prati seu cāpi. Ideo in altera p̄missarū stat mediū p̄ siḡato p̄ori et in altera pro posteriori.

Tertius modus puenit ex diuersa cōsignificatione dictionis q̄ attendit̄ sc̄dm̄ diuersa accētia. vt. secundū diuersum numerū: t̄ps. zc. Et. Quicūq̄ surgebat stat: sedens surgebat: ḡ sedens stat. Peccat p̄ mediū diuersitatē in t̄pe qz medium in vna respicit vnum t̄ps: in alia aliud. Quū sede

re sit in facto esse et surgere in fieri. Etiam qz mediū mensurat minorē extremitatem secundū t̄ps p̄teritū in minore. Et ip̄a minor extremitas. s. ly sedens erit in p̄sone sc̄dm̄ p̄sens t̄ps. Sicut h̄c. quicūq̄ sanabat̄ sanus ē: egrot̄ sanabat̄: ḡ egrot̄ sanus ē.

De fallacia Amphibologic

Fallacia amphibologic est deceptio pueniēs ex eo q̄ eadem orō vna penitus: plura siḡat. Sicut enī equocatio prouenit ex eo q̄ eadē dicitio plura siḡat: ita amphibologia puenit ab eo q̄ eadem oratio plura significat. Habet aut̄ hęc fallacia tres modos.

Primus puenit eo q̄ eadē orō plura siḡat manente eadē cōstructione p̄pter diuersum respectum constructorū. vt. Quicquid est Aristotelis possidetur ab Aristotele: hic liber est Aristotelis: ḡ possidet̄ ab eo. Peccat p̄ mediū diuersitatez qz hoc cōplexū: liber Aristotelis: plura siḡat sc̄dm̄ diuersum respectū. Pōt enī dicere respectū effect̄ ad suā cām seu authorē vel posselli ad possidentē: manente vtrobiq̄ eadē cōstructione. Talis diuersitas et deceptio cognoscit̄ in tertia sp̄e tertie regule et in sp̄eb̄ p̄ncipij. s. efficientis. zc. Quū ille genitiuus Aristotelis in vna p̄missarū dicit. cām efficientē: i alia v̄o possessorē libri.

Secundus puenit eo q̄ aliq̄ orō siḡat aliqd̄ p̄mario: aliud aut̄ transumptiue. Sic hęc orō: litus arat̄: p̄ncipialr̄ siḡat litoris sectionē: secundario aut̄ et trāsumptiue siḡat opis amissionē. Et parallogysmus fit sic. Quicūq̄ litus arat̄: terra scinditur: sed qm̄ indocilis docetur litt̄ aratur: ḡ qm̄ indocilis docet̄ terra scindit̄. Peccat p̄ diuersitatē mediū qz in p̄ma p̄p̄c orō p̄dicta stat i p̄prio seu p̄mario siḡato: i alia aut̄ p̄ secundario seu trāsumptiuo. Hanc autem deceptionem manifestat sexta regula artis cum suis speciebus.

Tertius prouenit ex eo q̄ eadē orō diuisa siḡat p̄pter diuersam partū cōstructionē. Hāc vna et eadē dicitio pōt cōstrui trāsiue: vel it̄rāsiue: sicut h̄c: pomū comedit aīal: q̄scūq̄ volo me p̄uere volo vt ipi cōuertāt me. Hāc ly pomū et ly me: p̄nt poni:

in actō trāsitiue vel intrāsitiue. Hęc fallacia magnā hz similitudinē cū fallacia equocatiōis. Et ideo dicitur diligēter attendi dīa earū.

De fallacia compositionis.

Fallacia cōpositiōis est deceptio pueniens ex potēiali multiplicitate alienis ofonis. Cuius dictiones possunt diuersimode cōponi ad inuicem et in sensu cōposito oīo est falsa: in diuiso vera. Huius fallacię duo sunt modi.

Primus puenit ex eo qd aliqd dictum pot supponere alicui vbo p se toto vel p parte sua. vt. Quęcūq; ambulare est possibile cōtingit qd ipse ambulet: sedentē ambulare est possibile: qd cōtingit qd sedens ambulet. Minor est duplex p dīam q: si hoc dicitur: sedentē ambulare: pro se toto subiectū huic p̄dicato. possibile: sic est vnus sensus et falsus. Nā sūgat duos actus oppositos puta sedere et ambulare eidem sōo simul inesse qd est sūm: sicut hęc est falsa: sedens ambulat ē possibile p̄opō. Si aut illud dicitur stat pro parte sua. s. p sōo ipsius dicitur: tūc est sensus verus qd sedens hz potētiā ambulādi nō vt sedens est. Nā ista et siles peccāt in diuersitate mediū qd in vna p̄missa stat in sensu cōposito: in alia in sensu diuiso. Inter q̄s nō modica est dīa. Sicut est de ista. nō scribentē scribere est possibile et de silibus. In his aut sit prudens artista ne sophista p frequentē multiplicatiōnē vborū p̄uertat reales cōditiones possibile et impossibile: necessariū et cōtingentis supradictas in suo capitulo.

Secundus modus puenit ex eo qd aliqd dictio in rōne posita pot esse determinatio diuersorū. vt. qdqd viuūt semp est: sortes viuūt: qd sortes semp est. Maior est duplex p dīam qz ly semp pot determinare ly viuūt et tunc est sensus verus: vel ly est et sic est falsus. Causatur autē deceptio p diuersitatem mediū in maioritāte et minoritāte. Mediū nāq; equaliter dicitur esse in vtracq; p̄missarū. nō de pluribus terminis in vna q̄ in alia. Sicut hic. scientiam quā scis nūc nescire est possibile: qd sciētā quā scis nescire nunc est possibile. Hęc dictio. nunc. potest determinare hoc verbum scis vel hoc

verbum nescire et sic de similibus: vel sic. Quicūq; litteras scit nunc didicit eas: sed iste antiquus grāmaticus scit litteras: ergo nunc didicit eas: quod est falsum.

De fallacia diuisionis.

Fallacia diuisionis est deceptio pueniens ex potēiali multiplicitate alicuius ofonis. Cuius dictiones ab inuicē diuidi possunt et in sensu diuiso faciūt propositionem falsam: in cōposito veram. Habet hęc fallacia duos modos.

Primus puenit ab eo qd aliqua cōiunctio grāmaticalis pot cōiungere terminos vel p̄pones copulando vel disiungendo. Cōiunctio enī grāmaticalis cōis est ad copulatiuā: q̄lia sunt ly et ac: atq; et ad disiunctiuā: q̄lia sunt ly vel: siue: aut. Quę disiunctiuā cōiunctio licet significet disiunctiōnē et alteritatē in re: cōiungit tñ grāmatically p̄les dictiones vel ofones. Et ideo p̄mus modus dupliciter fieri pot. s. p copulatiuā et per disiunctiuā. Per copulatiuā sicut. Quęcūq; sūt duo et tria sūt duo et sūt tria: s; quinq; sunt duo et tria: qd quinq; sūt duo et sunt tria. Minor est duplex qz pot esse diuisa et est sensus qd quinq; sunt duo et qnq; sunt tria et sic est copulatiua falsa. Vel potest esse cōposita ita qd sit sensus qd quinq; sunt duo et tria simul et hoc sensu ē vera et est de copulato p̄dicato et tunc ly et copulat inter terminos sicut in sensu diuiso inter p̄positiones. Sicut maior p̄dicti sophismatis est duplex rōne diuisiōis et p̄positionis. Peccat igit argumentū p mediū diuersitatē qz in vna est diuisus: in alia cōpositū. Sicut hic. Quicq; sūt paria et imparia.

De disiunctiuā autē dantur hęc exempla. De aial est rōnale vel irrōnale. Sed non oē aial est irrōnale: qd oē aial est rōnale. Maior pot esse diuisa et erit sensus: oē aial est rōnale vel omne aial est irrōnale qd est falsa disiunctiuā. Vel pot cē cōposita habēs sensum qd omne aial est rōnale vī irrōnale et sic est vera et de disiuncto p̄dicato et ly vel ibi disiungit inter terminos. Peccat aut per diuersitatem mediū secundū compositionem et diuisionem: vt p̄diximus. Sciendum est hoc loco qd

diuisa propositio (vt hic sumitur) est quoties cōiunctio vnit ppōnes faciendo vnā ypoteticā disiunctiuā vel copulatiuā vlt aliā. Composita autem (vt in pposito) est quoties cōiunctio vnit terminos ⁊ nō propositiōnes. Et tūc facit cathegoricam de extremo tali vel tali.

Secūdus prouenit ex eo q̄ aliquod casuale seu determinatio potest ordinari cū diuersis. vt. Quocūq; tu vides hunc percursum illo percursus est. Sed tu vides hūc oculo percussus: ergo oculo percussus ē: dato casu q̄ esset percussus in dorso. Minor est in differētia q̄ ille ablatiuus oculo potest ordinari cum ly vides ⁊ tunc significat instrumētū potentie visus vel potest ordinari cum ly percussus ⁊ tunc significat locum vbi vulneratus sit. Secundū p̄mam determinationem est cōposita ppositio significans q̄ tu oculo videas illum percussum. Secundū aliam determinationē est diuisa significans q̄ tu videas eum percussum esse in oculo qui tamen in dorso percussus est per casum positū. Peccat ergo parallogysinus per mediū diuersitatē secundū cōpositionem et diuisionem. Enā ille ablatiuus in vna denotat instrumentum videndi percussum: in alia locū percussionis secundū q̄ diuersimode ordinatur.

De fallacia accentus.

Fallacia accentus est deceptio proueniens ex eo q̄ aliqua dictio diuersimode pronūciata diuersa significat. Huius fallacie duo sunt modi principales ad q̄s omnis modus variandi prolationē eiusdē dictionis reduci potest.

Primus prouenit ex eo q̄ aliqua dictio potest diuerso accentu pferri ⁊ hoc vel secundū accentū grauē siue acutū: vel secundū accentū asperum siue lenem. Exemplū primi. Quocūq; iustus est pendere iustus ē pati penam suspendij: sed bonos viros iustum p̄dere: q̄ bonos viros iustus est pati penā suspendij. Peccat per diuersitatē mediū per accentū variati quia ly p̄dere potest esse secundę coniugationis ⁊ tunc habet accentū (scz acutū) in penultima ⁊ significat pati penam suspendij. Et potest eē ter-

tig cōiugationis ⁊ tūc habet accentū in añ penultima ⁊ significat actionem suspendēdi reos vel estimare seu magnipendere bonos viros. Exemplū secundi. Quicquid hauritur hauritur: vñū amatur: q̄ vinum hauritur capitur. Hic est variatio penes asperitatem et lenitatem accentus. Illam q̄n: hauritur: scribitur ⁊ profertur cum aspiratione habet accentū quasi asperum seu sonorū ⁊ tractū ex gutture ⁊ significat cū tali instrumēto expiscari. Sed q̄n scribitur ⁊ profertur sine aspiratione tunc habet accentū lenē et simplicē ⁊ significat actū amoris.

Secundus prouenit ex eo q̄ aliquid potest esse vna dictio vel plures. vt. Tu es q̄ es: sed quies est requies: q̄ tu es requies. Peccat: quia quies in maiori est oīo cōstans exqui et es. In minori autē est vna dictio faciens i genitiuo quietis. Hoc exemplū ideo ad accentū pertinet: q̄ si sit vnica dictio: pferit vno spiritu vocis sine pausa: si duplex dictio: debet duplici accentu pferri interponendo morulā inter ly q̄ ⁊ es.

De fallacia figure dictionis.

Fallacia figure dictionis est deceptio proueniens ex eo q̄ aliqua dictio si miles est alteri dictioni ⁊ propter hoc videtur habere eundem modum significandi sed nō h̄z. Huius fallacie tres sunt modi. **P**rimus prouenit ex eo q̄ genus dictionum putatur idem propter ea q̄ idem significant. vt. omnis substantia colorata albedine est alba: vir est substantia colorata albedine: ergo vir est alba. Item omnis aqua est frigida: mare est aqua: ergo mare est frigida: quod est cōtra grammaticeam. In primo parallogysino sumitur masculina dictio ac si esset feminini generis: in secundo neutra ac si esset feminina. In his causatur viciū figure dictionis. i. terminationis dictionis quā figuram ⁊ terminationē sophista non vult mutare in conclusionē secundū exigentiam grammaticeas. Peccatur autem ob diuersitatem mediū implicitat. Illa in vna respicit vnū genus ⁊ in alia aliud. Et sic intelligatur de numero. vt. omnes homines sunt albi: sortes est homo: ergo sortes est albi.

CSecūds puenit ex eo q̄ aliq̄ dicitio vnus
 pdicamētū videt̄ significare p̄ modū alteri⁹
 pdicamenti. Sicut hic. Quicqd̄ emisti co-
 • medisti: crudas carnes emisti: ergo cru-
 das comedisti. Istē q̄cqd̄ heri vidisti: ho-
 die vides: album heri vidisti: ergo album
 hodie vides. Peccāt i diuersitate mediū.
 Nam in vna respicitur pdicamentum
 substantiū: in alia qualitatis.

Tertius modus puenit ex eo q̄ dicitio
 significans q̄le qd̄ seu cōevidetur significa-
 re hoc aliqd̄ seu singulare ⁊ hoc in eodem
 pdicamento. vt. sortes ab hoīe est alter: ip-
 se aut̄ est hō: ergo est alter a seipso. Pecca-
 tur in diuersitate mediū. In p̄ia em̄ ly ho-
 mine stat̄ put̄ est cōe q̄ddā. In secūda aut̄
 prout pdicatur de sorte. Et q̄z sortes sumi-
 tur sub hoīe: videtur q̄ hoc nomen hō si-
 gnificet hoc aliqd̄. Sicut est si dicatur. sor-
 tes differt a sorte grāmatico: sortes signifi-
 cat hoc aliqd̄: sed sortes grāmaticus si-
 gat quale quid. Esse enim qd̄ est p̄ suam essen-
 tiam nō mutat̄ p̄ q̄litatē sibi inherētē. vt
 vult sexta artis reglā q̄ ē d̄ q̄litatē. Arguit̄
 aut̄ p̄ hunc modū a termino. stante in vno
 situ in q̄ habet vnū modū significandi ad
 eundē stantē in alio situ: vbi creditur esse
 idē ⁊ ē ali⁹ eo q̄z differentia stat̄ in situ. Et
 per hunc modū sunt parallogysmi: quū
 arguitur a terio stante cōfuse ad eundem
 stantē determinate. Vel etiam q̄n arguit̄
 a termino stante cōfuse tantum ad eun-
 dem stantem cōfuse ⁊ distributiue.

De fallacijs extra dictionem.

Fallacijs extra dictionē differūt a fal-
 lacijs in dictione q̄m fallacijs in di-
 ctione pueniunt ex apparentia vocis ⁊ cā
 falsitatis existit i re. Fallacijs extra dictionē
 pueniūt ex apparentia rei ⁊ nō exñtia.
 Et sunt septē. p̄ma est accētis: scda a scdm
 quid ad simpliciter: tertia ignorantie elen-
 chi: quarta petitionis p̄ncipiū: quinta cō-
 sequentis: sexta nō causę vt causę: septima
 est secūdū plures interrogatiōes: vt vnā.

De fallacia accidentis.

Fallacia accidentis est deceptio p-
 ueniens ex eo q̄ aliquid significatur
 simplr̄ i esse vtriq̄ eorū q̄ aliq̄liet p̄ accētis

sunt vnū. Huius fallacie tres sunt modi.

Primus puenit ex eo quia pceditur
 ab accētē ad idē vel eō. vt agnosco sorte: s;
 sortes est veniēs: ḡ agnosco veniētē. Nō
 valet q̄m sortes ⁊ veniens sunt vnum per
 accētis ⁊ nō per se. Et possum ego cognosce-
 re sortem ⁊ nescire an veniat et agnoscere
 q̄ aliq̄s veniat: nesciendo si ē sortes. Pec-
 cat parallogysmus in diuersitate mediū.
 Apparētia stat̄ i cōcordātia illi⁹ act⁹ veniē-
 di in quo cōcordant̄ sortes ⁊ veniens. Ob
 hoc tñ non seq̄tur q̄ quicqd̄ est verum de
 vno sit verum de alio.

Secundus puenit ex eo q̄ id qd̄ accē-
 dit seu cōuenit superiori cōcluditur esse in
 inferiori vl̄ eō: vt hō est aīal: aīal ē genus:
 ergo hō ē genus. Sicut hō est spēs: sortes ē
 homo: ḡ sortes est spēs. Non valet q̄m su-
 perius ⁊ inferius sunt idē aliquomodo: nō
 tñ simplr̄: ita q̄ non quicqd̄ pdicat̄ de vno
 ⁊ de altero. Peccāt parallogysmi i deuisi-
 tiōe mediū a recta linea pdicamētali. Et
 hic passus est notandus.

Tertius puenit ex eo q̄ pceditur ab
 spē ad p̄p̄riū vel ab vno p̄uertibili ad aliū.
 vt. hō est risibilis: s; risibile est p̄p̄riū: er-
 go hō est p̄p̄riū. Similiter risibile ē hō: hō
 est spēs: ḡ risibile est spēs. Non valet: q̄m
 hō ⁊ risibile non sunt idē scdm diffinitionē
 nec absolute. Peccat̄ ḡ i variatiōe mediū.

Est etiā alius modus huius fallacie q̄
 fit per d̄riam actus nālis ab artificiali. Et
 formatur sic parallogysmus. Dis sba ele-
 mentata ē nālis: turris est sba elemētata: ḡ
 turris est naturalis. Non valet q̄m tur-
 ris scdm q̄ ex partibus naturalib⁹ cōstat ē
 nālis sba. Sed secūdū q̄ eius partes sunt
 cōtiguę ⁊ aggregatę p̄ artē nō cōtinuę per
 nām: est ipsa turris artificialis. Et sua fi-
 gura non est nālis. Et hoc in secunda spē
 scd̄q̄ reglę ⁊ tertie patere pōt̄ alia suomō.

De fallacia a scd̄z qd̄ ad simpliciter.

Receptio pueniens ex eo q̄ dictū secū-
 dum quid sumitur ac si esset dictū simplr̄
 ceter. Simpliciter dictum est quod nullo
 addito dicitur. vt sortes albus. Dictum se-
 cundum quid est quod aliquo addito di-

citur. ut sortes alb⁹ dētes. In hac fallacia
tot possunt esse modi quot modis contin-
git addere alicui determinationē. Sed cōi-
ter sunt quinq⁹ modi.

C Primus est qñ determinatio addita op-
ponitur ei cui addit̄. vt. Cēsar est hō mor-
tuus: & Cēsar est homo. Nō valet. qñ ar-
guitur affirmatiue a p̄uatione entis ad ei⁹
positionē. Peccat aut̄ p̄ mediū insufficientiā.

C Scōs est qñ determinatio addita p̄ti-
net ad actū. aīg. vt. Chymera est aīal cōsy-
derabile: & chymera est aīal. Itē Cēsar est
in memoria hoīm: & Cēsar ē. Itē tu hēs fe-
licitatē in mēte seu desyderio: & habes feli-
citatē. nō seq̄tur defectu mediū sufficientis.

C Tertius est quādo determinatio addi-
ta significat aliqd̄ in pō. vt. in ouo est aīal
pōliter: & in ouo est aīal. non valet qz esse
in potentia magna distantia differt ab esse
in actu scōz nām. Et argumētū deficit ī de-
fectu mediū sufficientis. vt. vult septima re-
gula (nostrę artis) q̄ est de tempore.

C Quartus est qñ determinatio addita
tangit partē. vt. etyops est albus dentes:
ergo est albus: non valet.

C Quintus est qñ aliqd̄ secundū se ē per
vnū modum et tamē secundū aliū ē aliter
cōditionatū. vt. diuitig in se sunt bonę: sed
in latrone sunt malę. Ideo nō valet. Diui-
tig sunt bonę: sed fur vult diuitias: ergo
fur vult bonū. Item. gladi⁹ est bonus: s;̄
in furioso & homicida ē malus. et similia.

De fallacia ignorantig elenchī.

Fallacia ignorantig elenchī est dece-
ptio pueniens ex eo qz nō obseruā-
tur ea q̄ requirunt̄ ad diffinitionē elenchī.

C Elenchus aut̄ ē syllogisimus īferens cō-
tradictionē vnus & eiusdem noīs & rei: ad
idem: scōm idem: similr et in eodem tpe.

Elenchus qñq⁹ est vnus syllogisimus: quā-
doq⁹ duo. Vnus est qñ cōcludit p̄dictoriā
alicuius p̄pōis prius datę. Sicut si detur
hec. aliqd̄ aīal est incorruptibile. & arguat̄
sic. om̄e compositū ex p̄rijs est corruptibi-
le. om̄e aīal ē cōpositū ex p̄rijs: & om̄e aīal
est corruptibile. Sed tu dicis qz aliquod
aīal est incorruptibile: & sequitur p̄dictio.
Duo syllogisimi cōstituunt elenchū qñ ex

duobus syllogisimis p̄dictorijs cōcludun-
tur duę p̄dictorię. vt. si p̄dicto syllogisimo
cōtraponatur hic. Nullū beatum est cor-
ruptibile: aliqd̄ aīal est beatū: & aliqd̄ aīal
nō est corruptibile. Huius fallacię quat-
tuor sunt modi.

C Primus peccat p̄ hanc cōditionem cō-
tradictionis: ad idē. vt. duo sunt duplū ad
vnū & nō sunt duplū ad tria: & sunt duplū
& nō duplū. Deficit in diuersitate mediū va-
riati ad comparationem diuersorum.

C Scōs deficit p̄ hanc cōditionem: scōm
idem. vt. hoc est eq̄le ad duplū scōm lati-
tudinez & nō scōm lōgitudinem: & est eq̄le
& nō equalę. Peccat in diuersitate mediū
capti secundum diuersa.

C Tertius deficit p̄ hanc cōditionem: sili-
r. vt. Cēlū mouetur circulariter & nō recte:
ergo mouetur & non mouetur. Peccat in
diuersitate mediū sumpti dissimiliter.

C Quartus deficit p̄ hanc cōditionē bo-
nę p̄ditionis: q̄ est: in eodē tpe. vt. domus
ista est clausa mane & nō est clausa sero: er-
go est clausa & nō est clausa. Peccat in di-
uersitate mediū p̄ hanc cōditionem. simul.
Et qz om̄es q̄tuor p̄dictę cōditiones req̄-
tur copulatiue ad bonā p̄ditionē quā so-
phista nititur videri cōcludere p̄ respōdē-
tem: ideo in p̄dictis parallogisimis & sili-
bus licet appareat qz cōcluditur p̄dictio p̄
respōdentem: nō cōcluditur de factō qz in il-
lis deest aliq̄ cōditio requisita ad verā cō-
tradictionem: vt patuit in singulis.

De fallacia petitionis principij.

Fallacia petitionis principij est dece-
ptio pueniens ex eo qz idem sub
alio vocabulo vestitū sumitur ad p̄batio-
nem suis ipsius. Principium enim hic di-
citur p̄ncipale p̄positū d̄ quo dubitatur.
Hęc fallacia habet quattuor modos.

C Prim⁹ ē qñ diffinitū petiē seu ducit̄ ad
p̄bationē diffinitōis & eō. vt. si debeat p̄-
bari qz animal rōnale mortale currit & di-
catur sic: hō currit: & aīal rōnale mortale
currit. Hęc nulla est p̄batio qz eque dubi-
tatur de aīte qd̄ petitur concedi: ac de cō-
sequente p̄bando. Et in hoc modo intel-
ligitur petitiō principij inter descriptum

et descriptionem.

Secundus est quoniam propositio vltis ducit ad probationem particularis sue, ut si debeat probari quod omni priorum est eadem disciplina et asseratur hec ad probationem: omni oppositorum est eadem disciplina: et omni priorum eadem est disciplina. Et est quoniam omnes particulares ducitur ad probationem suam, ut si debeat probari quod omni oppositorum est eadem disciplina et assumatur ista: omni priorum eadem est disciplina: omni priuative et relative oppositorum eadem est disciplina. Et est omni oppositorum eadem est disciplina. Hic petitur tacite conclusio in premissis de quibus eque dubitatur ac de conclusione.

Tertius est quoniam coniunctum petitur in diuiso: id est quoniam diuisum probatur quod coniunctum negatum est, ut si debeat probari quod medicina sit scia sani et egri et dicatur sic, medicina est scia sani et medicina est scia egri: et medicina est scia sani et egri. Hic valet quod qui negat conclusionem pari ratione negabit ante predictum quod ferme est idem cum eo quod dicitur probari.

Quartus est quoniam unum relatiuum petitur ut concedatur ad alterum relatiuum probationem, ut si probandum sit quod sortes sit pater platonis et dicatur, Plato est filius sortes: et sortes est pater platonis. Hic petitur aperte: licet sub alijs verbis quod probari debet.

De fallacia consequentis.

Fallacia pntis est deceptio pueniens ex eo quod pntis vel scda pia que est falsa putatur esse oino idem cum ante vel cum pia pma que est bona, ut exemplis declarabit. Sunt huius fallacie duo modi principales.

Primus puenit ex eo quod sicut in bona pia a positione anttis sequitur positio pntis: putatur quod a positioe pntis sequitur positio anttis: quod tñ non est verum, ut si ho est: aial e: et si aial est: ho est. Item, si qs est adulter: est politulus et errat de nocte: et si errat de nocte et est politulus est adulter. Hic valent quod iste pntis non pueritur que creditur puerit.

Scds puenit ex eo quod sicut in bona pia a destructione pntis sequitur destructio anttis: ita putat vel psuadet quod a destructione anttis sequitur destructio pntis: quod tñ est flm.

si non sit gnatum: non fuit pncipiatu: s; aia ronalis non fuit genita: et neq; pncipiatu: quod est flm. Item si quod fuit factu: illud fuit pncipiatu: et si non fuit factu: non fuit pncipiatu: s; mundus non est factu: et nec pncipiatu. Iste pntis non couertuntur: ut pretendit sophista.

De fallacia scdm non cam ut cam.

Fallacia scdm non cam in ut cam est deceptio pueniens ex eo quod iter pmissas ex quibus bñ sequitur conclusio falsa: misceet superflue aliqua ppositio vera qua sophista cum argumeto ad impossibile vult falsa esse ostendere ex falsitate conclusionis: ac si illa vera (mixta) eet cam conclusionis: quum tñ nichil ad cam opetur et sic non e cam. Causa emm ut hic sumit e quod e cam in inferedo scdm quod pmissas sunt cause conclusionis. Causa apparetic in hac fallacia est conuenientia vocalis quam non causa h; cum alijs pponibus que sunt cause conclusionis. Scdm hanc fallacia sic paralogyzatur. Dicit respodens quod aia et vita sunt idem. Sophista sic arguit, s; oem priorum corruptioni est gnatio. S; vita est priora corruptioni et vita et aia sunt idem: et vita est gnatio. Conclusio est falsa (quod si vita est gnatio: viuere est gnari) et aliq; pmissarum est falsa: non pria neq; secuda (ut ignar? respodes psuadet) et tertia, s; vita et aia sunt idem: e falsa: qua tu respodes dicebas ee vera. Idem ad predictum paralogysmum et ad istas respoderi duplr. Scilicet vlt negado piam: quum syllogism? in pmissis nichil debeat habere superfluum. Vel concededo piaz pot negari hec pmissa vita e priora corruptioni: cui? falsitas e cam falsitatis pclois. Hic em pclo e falsa nisi aliq; pmissarum suarum ex quibus ipsa sequit sit falsa. Que oia significantur in quarta regla (artis nostre) que docet pcyderare cas.

De fallacia scdm ples interrogatōes ut vnā.

Fallacia secundum plures interrogatōes ut vnā est deceptio pueniens ex eo quod ad multiplicem interrogatōem datur vna responsio simplex eo quod sub vnus qstiois mō pponitur. Sciendum est hoc loco quod eadem ofo (malr) secundum quod sub dubitatione pponit: dicit interrogatio. Idem vero p eā significatur aliqd simpliciter ee vel non esse: dicitur enunciatio. Idem ad

alterius probationē adducitur: vocatur p
 positio quasi p alio: puta cōclusionē: possi
 tio. Sed secūda q̄ pbatur ex alia vel alijs
 dicit cōclusio. Modi hui⁹ fallacię sūt duo.
C Primus est quādo interrogatio ex eo
 est multiplex q̄ vñs de pluribus in singu
 lari p̄dicatur vel eō. vt putasne q̄ hō et
 asinus sunt aial rationale? Si respondeat
 q̄ sic: procedat: q̄ asinus ē aial rōnale. Si
 respondeatur q̄ nō: pcedatur: ergo hō nō
 est aial rationale. Deceptio p̄dicta pue
 nit eo q̄ ad talē interrogatiōē debent da
 ri duę responsiones ⁊ nō vna vt supra: s;̄
 debet r̄nderi distincte: hō est aial rōnale ⁊
 asinus nō est aial rōnale. Sicut: tu esne hō
 vel asinus? Itē putasne q̄ etyops sit alb⁹
 ⁊ coruus sit niger? ⁊ similia.

C Secundus est qñ interrogatio est plu
 res ex eo q̄ plura subiiciunt vel p̄dicantur
 cum plurali verbo. Sicut. putasne q̄
 mel ⁊ fel sūt dulcia? Si dicatur sic. cōclu
 datur: q̄ fel est dulce: si dicatur nō: cōcluda
 tur: q̄ mel non est dulce. In his ⁊ simili
 bus patet q̄ non est danda vnica respon
 sio: sed plures: quā quęstio sit multiplex.

C Hęc arbor logicalis nō habet in seipsa
 fructum quia fructus logicę colligitur in
 scientijs altioribus ad quas logica ordina
 tur tanq̄ instrumentum ad opus.

C Finis ad laudem dei.

Figura hęc debet figurari sicut
 quarta figa artis generalis.

- B. significet differentiam: vtrum.
- C. concordantiam: quid.
- D. contrarietatem: de quo.
- E. principium: quare.
- F. medium. Quantum.
- G. finem: Quale.
- H. Maioritatē: Quando.
- I. Aequalitatem: Ubi.
- K. Minoritatem: Quomodo ⁊ cū quo.

C Hunc p̄mū impressum in celebri Aca
 demia Cōplutēsi: in officina laudatissimi
 Chalcographi Arnaldi Sullermi Broz
 carij. Anno ab ortu salutis n̄re. M. D.
 xvij. in vigilia ap̄torū Symonis ⁊ Jude.

Est ~~_____~~
~~_____~~

Faint handwritten text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

R.
Liuli
322